Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 6 октябр чоршанба

Сотувда эркин нархда № 197 (2235)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг
ҚАРОРИ

«Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси биринчи ўқишда маъқуллансин.

2. «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарида эълон қилинсин.

3. Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси тушган таклифларни манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда умумлаштирсин ва «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг маромига етказилган лойиҳасини Олий Мажлис муҳокамасига киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 20 август.

(Ушбу қонун лойиҳаси газетанинг 2,3,4-саҳифаларида эълон қилинмоқда).

САМАРАЛИ МУЗОКАРАЛАР

5 октябр. Сеул. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). Бугун Корея Республикаси Президенти Ким Дэ Жунгнинг «Чонг Ва Де» («Мовий уй») қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовни расмий кутиб олиш маросими бўлди.

Маросимдан кейин икки мамлакат президентларининг тор доирадаги мулоқоти бўлди. Унда давлат раҳбарлари икки томонлама муносабатлар ҳамда халқаро миқёсдаги масалалар хусусида ўзаро фикр алмашди.

Ўзбекистон ва Жанубий Корея расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокараларида икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Томонлар, жумладан, савдо, молия, сармоя соҳаларида ҳамкорликни кенгайтириш хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини баён қилди. Музокаралар ниҳоясида президентлар XXI асрга қаратилган янги руҳдаги Декларацияни имзоладилар. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Корея Республикаси ҳукумати ўртасида Божхона соҳасида ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битим, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги билан Корея Республикаси Адлия вазирлиги ўртасида Ҳуқуқий материаллар алмашиш ҳамда Ўзаро ҳамкорлик тўғрисидаги битимлар имзоланди.

Куннинг иккинчи ярмида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов «ДЭУ» компаниялари гуруҳи раиси Ким У Жунг, Жанубий Корея Эксимбанки бошқаруви раиси ва президенти Янг Ман Ки ва «Кабул текстайлз» компанияси бошқаруви раиси Пак Чан Хони қабул қилди. Учрашувларда корейс ишбилармонлари билан ўзаро шерикликни янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Амалдаги лойиҳалар ижроси ва янгиларини тайёрлаш хусусида фикр алмашилди.

Оқшом Корея Республикаси Президенти номидан Ўзбекистон Республикаси Президенти шарафига расмий қабул маросими уюштирилди.

Мамлакатимиз раҳбарининг Жанубий Кореяга ташрифи давом этмоқда.

(ЎзА)

КОРЕЙС МАТБУОТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ТАШРИФИ ҲАҚИДА

5 октябр. Сеул. (ЎзА махсус мухбири Анвар Бобоев хабар қилади). «Президент Ислом Каримовнинг Корея Республикасига давлат ташрифи келгуси асрда икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янгича асосдаги шерикликка айлантириш учун пухта замин тайёрлайди». «Кореянинг сармоя ва технологияси, Ўзбекистоннинг табиий захира ва ишчи кучи — ўзаро иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш учун муҳим омилдир». Шу кунлари Корея Республикаси матбуоти, хусусан, «Корея ҳеральд» газетасида бундай руҳдаги мақолаларни кўплаб учратиш мумкин. Бошқача айтганда, оммавий ахборот воситаларининг Ислом Каримов ташрифига эътибори ва қизиқиши катта.

Корея Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги вакилининг таъкидлашича, Ўзбекистон Жанубий Корея учун «Марказий Осиё дарвозасидир». Айнан шу давлат орқали биз минтақадаги бошқа мамлакатлар билан алоқаларни мустаҳкамламоқдамиз, дейди у.

Маҳаллий кузатувчилар эса Ўзбекистон-Корея ҳамкорлиги Жанубий Кореянинг МДҲ мамлакатлари билан ҳам алоқаларини ривожлантиришга туртки бўлмоқда, деган фикрда.

Корея Республикаси молия ва иқтисодиёт вазири Канг Бонг Кюн икки давлатда ҳам саноат инфратузилмаси ривожланган, янги технологияни ўзлаштириш ҳамда малакали кадрлар тайёрлаш юксак даражада эканини таъкидлайди ва бу омиллардан янада самарали фойдаланиш зарурлигини қайд этади. Хуллас, иқтисодий тараққиёт жиҳатдан дунё мамлакатлари орасида етакчи ўринда турган Жанубий Кореяда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг ташрифи ва умуман Ўзбекистонга қизиқиш катта. Буни корейс матбуоти ҳам кенг эътироф этмоқда.

(ЎзА)

ЙИЛЛАР СИНОВИДАН ЎТГАН ДЎСТЛИК

1937 йили Шўролар Иттифоқи ўзининг шарқий чегараларини мустаҳкамлаш баҳонасида Узоқ Шарқда асрлар давомида истиқомат қилиб келган корейсларни зўравонлик билан Ўрта Осиёга кўчирди. Уларнинг каттагина қисми Ўзбекистондан бошпана топди. Ўзбек халқи шу тариқа меҳнаткаш, самимий, очиқ кўнгилли корейс миллатини кашф этди. 60 йилдан ортиқроқ вақт мобайнида корейсларнинг бир неча авлоди шу тупроқда туғилиб ўсди, уни ўзининг иккинчи ватани деб ҳисоблади. Улар орасидан санъаткорлар, олимлар, меҳнат қаҳрамонлари етишиб чиқди.

Бу фактни эслашимизнинг боиси бор. Корея Республикаси билан ўзаро манфаатли алоқаларнинг шаклланишида Ўзбекистондаги мазкур корейс диаспорасининг улуши катта бўлди. Қонинг улуши катта бўлди. Қолаверса, узоқ йиллар ёнма-ён яшаш жараёнида пайдо бўлган ўзаро ишонч ва ҳурмат ҳал қилувчи аҳамият касб этди.

Корея Республикаси билан дипломатик муносабатлар 1992 йил январда ўрнатилган эди. Ўтган давр мобайнида мамлакатларимиз ўртасида сиёсий, иқтисодий, маданий соҳаларда кенг ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилди. Тошкентда Корея Республикасининг, Сеулда Ўзбекистон Республикасининг элчихоналари самарали фаолият олиб бормоқда. Ўзаро ҳамкорлик миқёсининг тез суръатлар билан кенгайишида мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг 1992, 1995 йилларда Жанубий Кореяга, Корея Республикаси Президентининг 1994 йилда Ўзбекистонга расмий ташрифлари муҳим аҳамиятга эга бўлди. Бу ташрифлар чоғида имзоланган ҳужжатлар ўзаро ҳамкорликнинг ҳуқуқий пойдеворини яратди.

Бугунги кунда Корея Республикаси Ўзбекистоннинг энг йирик иқтисодий ҳамкорларидан биридир. Ўтган йили ўзаро товар алмашлаш ҳажми 635 миллион долларга яқин бўлди. Ўзбекистон Кореяга пахта толаси, ип-газлама, электр жиҳозлар, тери хомашёси, ипак, кимёвий ўғитлар етказиб бераётган бўлса, Кореядан транспорт воситалари, электр ва механик жиҳозлар, қора металлар, каучук ва резина маҳсулотлари, бўёқлар, турли хил жиҳозлар ва аппаратлар, тўқимачилик маҳсулотлари олмоқда.

Мамлакатимизда корейс сармояси иштирокидаги 80 га яқин корхона фаолият олиб бормоқда. Улар транспорт, электроника, телекоммуникация, алоқа, тўқимачилик каби соҳаларда яхши натижаларга эришмоқдалар. "ЎзДЭУавто", "ЎзДЭУэлектроникс", "Кабул-Ўзбек компани ЛТД.", "ЎзСамсунгэлектроникс" каби қўшма корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар фақат мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам ўз харидорларига эга. Тўйтепа шаҳрида Кореянинг машҳур "Кабул текстайлз" компанияси иштирокида бунёд этилган "Кабул-Ўзбек компани ЛТД." қўшма корхонаси маҳсулотлари бунга мисол бўла олади. Швейцария, Германия, Италия, Бельгия, Япония сингари мамлакатларнинг замонавий дастгоҳлари билан жиҳозланган бу қўшма корхонада йилига 21-22 минг тонна пахта хомашёси қайта ишланиб, калава-ип ва хом сурп тайёрланмоқда. Республикамизнинг турли вилоятларидан валюта ҳисобига сотиб олинган пахтадан тайёрланган бу маҳсулотларнинг ҳаммаси экспорт қилинмоқда.

— Асосий савдо шерикларимиз АҚШ, Европа ва Осиё мамлакатлари ҳисобланади, — дейди биз билан суҳбатда қўшма корхона президенти жаноб Квон Ён Рок. — 1998 йили 48 млн. АҚШ доллари ҳажмида маҳсулот экспорт қилган бўлсак, жорий йилда бу рақам 50 млн. бўлиши кутилмоқда. Биз Ўзбекистонни пахта етиштирувчи йирик мамлакат сифатида биламиз. Ана шу омилни ҳисобга олиб, "Кабул текстайлз" компанияси республикангизда ўз фаолият доирасини янада кенгайтиришни мақсад қилиб қўйган. Яқинда Тошкентнинг "Кўкча" даҳасида Тўйтепадагига нисбатан анча катта бўлган янги қўшма корхона қурилиши якунланди. 2000 йилдан бошлаб Фарғона ва Наманганда ҳам шундай корхоналар барпо этиб, ишлаб чиқарилаётган калавалар сонини 1 миллион донага етказамиз. Биз бу билан чекланиб қолмасдан, келгусида тўқимачилик соҳасини ҳам ўзлаштириб, Ўзбекистон тамғаси қўйилган маҳсулотлар билан жаҳон бозорига чиқиш ниятидамиз.

Мана, беш йилдирки Ўзбекистондаман. Шу йиллар мобайнида сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва бошқа соҳаларда ижобий ўзгаришлар рўй берганлигининг гувоҳи бўлдим. Ўзбекистон қисқа муддат ичида ўз иқтисодиётини ривожлантириш сари дадил қадамлар ташлаб, ҳозирнинг ўзида салмоқли ютуқларга эришаётганлигини кўриб турибман. Ўзбекистонда осойишталик ва барқарорлик ҳукм сурмоқда. Шу муҳим омилнинг ўзи чет эллик ишбилармонларнинг республикангизда эркин фаолият кўрсатишлари учун етарли кафолатдир.

Биз Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Корея Республикасига давом этаётган ташрифини зўр қизиқиш билан кузатиб турибмиз. Бу ташриф Корея Республикаси ва Ўзбекистон ўртасида дўстлик ва биродарлик муносабатлари шаклланганлигини, иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳалардаги алоқаларимиз барқарор ривожланаётганлигини кўрсатади...

Жанубий Корея ҳозирги пайтда жаҳондаги юксак ривожланган мамлакатлардан биридир. У кейинги 30 йил ичида "иқтисодий мўъжиза" яратган давлатлар қаторига киради. Табиий ресурслари ниҳоятда кам бўлишига қарамай, бу ерда рақобатга бардошли юзлаб турдаги замонавий ва сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда ва дунёнинг кўплаб мамлакатларига экспорт қилинмоқда. 1996-97 йилларда Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида рўй берган бўҳрон Жанубий Корея иқтисодиётининг ҳам ўсиш суръатларини пасайтирди. Аммо тезда кўрилган чора-тадбирлар натижасида иқтисодиётда яна ижобий ўзгаришлар кўзга ташлана бошлади.

Президентимизнинг Корея Республикасига навбатдаги расмий ташрифи икки ўртадаги ҳамкорликка янги равнақ бахш этиши, шубҳасиз.

Ғ. ЖАМОЛОВ.

АЛПОМИШНИНГ ҚАЙТИШИ

«Алпомиш» достони яратилганининг 1000 йиллик тўйи арафасида турибмиз. Бу қутлуғ тўй олдида Алпомишнинг асл Ватани — Сурхондарёда катта тайёргарлик кўрилаётир. Тўйга тўёна ҳозирланмоқда.

Термиз шаҳрида қурилаётган «Алпомиш» теннис мажмуаси ана шундай тўёналардан биридир. Бу ерда 1500 нафар қурувчи уч сменада меҳнат қилмоқда. Тўйнинг яқин қолганлиги ҳисобга олиниб, қурилиш ишларига қўшни вилоятлардан ва пойтахтимиз Тошкент шаҳридан ҳам тажрибали қурувчилар таклиф этилган.

СУРАТЛАРДА: «Алпомиш» теннис мажмуасининг қишки биноси; 261-қурилиш ташкилоти ишчиси Фозилжон Бозорқулов; Тошкентдан келган қурувчилар прораби Алишер Каримов ишчи Рауф Даиев ҳамда термизлик архитектор Ҳафиз Раҳматовлар қилинажак ишлар ҳақида маслаҳатлашишмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

«ЁШ ПРЕЗИДЕНТЛАР» ЎЗБЕКИСТОНДА

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган халқаро «Ёш президентлар ташкилоти» делегацияси аъзолари Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов билан учрашди.

Халқаро «Ёш президентлар ташкилоти» 1950 йил Нью-Йорк шаҳрида ташкил топган бўлиб, жаҳондаги етмишдан ортиқ давлатда саккиз мингга яқин аъзога эга. Ташкилот аъзолари асосан, 30-40 ёшида йирик компания ва фирманинг президенти бўлган ишбилармон кишилардир.

Ўзбекистонга ташриф буюрган ушбу ташкилот делегацияси таркибида 15 га яқин мамлакатнинг 30 дан ортиқ компания ва фирма вакиллари бор. Табиийки, бизнес оламининг вакиллари ҳисобланган меҳмонлар мамлакатимизда кечаётган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришлар ҳамда ишбилармонлар, хусусан, хорижий сармоядорлар учун яратилган шарт-шароит билан қизиқди.

Ўзбекистон Бош вазири меҳмонларни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, уларга мамлакатимизда кечаётган иқтисодий ислоҳотларнинг бориши, ташқи иқтисодий муносабатлар, хорижий сармоядорлар учун яратилган қулайликлар, умуман, Ўзбекистоннинг иқтисодий имкониятлари ҳақида атрофлича сўзлаб берди.

— Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан савдо-иқтисодий алоқаларини олиб борар экан, бу масалага ўзаро тенг иқтисодий манфаатлар нуқтаи назаридан ёндошади, — деб таъкидланди, жумладан, учрашувда. Айни пайтда, мамлакат товар айирбошлаш ҳажмининг қарийб 70 фоизи узоқ хорижий давлатлар билан амалга оширилмоқда. Йилига эса 1,5-2 миллиард АҚШ долларига тенг хорижий сармоя Ўзбекистон иқтисодиётига ётқизилаётир. Ўзбекистонда мустақилликка эришилгандан буён 400 га яқин янги маҳсулот тури ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Мамлакатнинг ташқи савдо-иқтисодий алоқаларидаги яна бир имконият унинг жўғрофий қулай жойлашувидир. Зеро, Ўзбекистон шарқ ва ғарб, жануб ва шимол йўллари бирлашадиган қулай минтақада жойлашган.

Меҳмонлар, шунингдек, Ўзбекистонда кечаётган хусусийлаштириш жараёни, ўрта ва кичик бизнес вакилларига қаратилаётган эътибор ва бошқа бир қатор масалалар хусусида ҳам атрофлича маълумот олди.

(ЎзА)

ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ФАОЛЛАРИ ЙИҒИЛИШИ

Республика Халқ таълими фаолларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Рисқиев яқинлашиб келаётган сайловларга тайёргарлик ва уни уюшқоқлик билан ўтказиш масалалари бўйича маъруза қилиб, сайловлар — демократик жараёнларни такомиллаштиришнинг муҳим омили эканлигини таъкидлади. Халқ таълими вазири Ж. Йўлдошев Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни рўёбга чиқариш борасида амалга оширилган ишлар ва навбатдаги вазифаларга тўхталди.

Йиғилишда умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандартларини ўқув жараёнига татбиқ этиш чора-тадбирлари, янги ўқув дастурларини амалиётга жорий этиш, умумий ўрта таълим мактаблари учун таянч ўқув режаси, мактабларда ўқувчилар билими даражасини назорат қилишнинг рейтинг тизимини қўллаш тўғрисидаги масалалар ҳам кўриб чиқилди. Шунингдек, мониторинг марказлари ва ўқувчилар янги либослари, «Таълим тараққиёти» ахборотномасининг умумий ўрта таълимнинг давлат таълим стандарти ва ўқув дастурига бағишланган махсус сонлари тақдимоти ўтказилди.

(ЎзА)

ЯНГИ АНСАМБЛ ТАҚДИМОТИ

Алишер Навоий номидаги давлат академик катта театрида халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси ҳузурида ташкил этилган «Муножот» миллий мумтоз рақс ансамблининг тақдимоти бўлиб ўтди.

Халқаро «Олтин мерос» хайрия жамғармаси Президентимиз фармонига мувофиқ бундан уч йил муқаддам ташкил этилган эди. Ўтган давр мобайнида жамғарма бир қанча ибратли ишларни амалга оширди. Жумладан, юртимизда яшаб ижод этган ҳамда бугунги кунда ҳам ўз фаолияти билан ёшларга ўрнак бўлаётган машҳур фан, адабиёт, санъат арбоблари ҳақида элликка яқин ҳужжатли фильм яратилди.

«Олтин мерос» яна бир хайрли ишга қўл урди. Ўзбек миллий рақс санъатининг унутилиб бораётган қадимий анъаналарини тиклаш, ривожлантириш, асраб-авайлаш ва келгуси авлодга етказиш мақсадида жамғарма ҳузурида «Муножот» миллий мумтоз рақс ансамбли ташкил қилинди. Ўзбекистон халқ артисти, таниқли раққоса Қизлархон Дўстмуҳамедова бадиий раҳбар бўлган жамоага кўпгина иқтидорли ёшлар жалб этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н. Жўраев тадбирда сўзга чиқиб, истиқлол шарофати билан неча минг йиллик бой маданий меросга эга бўлган халқимиз бугунги кунда ўзининг қадимий анъаналарини қайтадан жонлантираётгани, ўзлигини англаётганини таъкидлади.

Тақдимот маросимида «Муножот» ансамбли томошабинларга ўзбек халқ куй ва қўшиқлари билан бирга Усто Олим Комилов, Тамарахоним, Исоҳор Оқилов, Кундуз Миркаримова каби таниқли устоз санъаткорлар саҳналаштирган мумтоз рақслар гулдастасини тақдим этди.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

ЗАРДОЛИ ҚИШЛОҒИ ОЗОД ҚИЛИНДИ

Қирғизистон ҳукумат қўшинларининг мамлакат жанубига суқилиб кирган террорчиларга қарши амалга оширган тадбирлари ўз самарасини берди. Бир неча кун давомида босқинчиларнинг қароргоҳлари ва таъминот йўллари тўплардан ўққа тутилди ва самолётлар ёрдамида бомбардимон қилинди. 4 октябр куни қатъий ҳужумга ўтган аскарлар 23 августдан буён босқинчилар эгаллаб турган ва уларнинг қароргоҳига айлантирилган Зардоли қишлоғини озод қилдилар. Қирғизистон матбуоти хабарларига қараганда, бу кенг миқёсли ҳужум операциясининг бошланишидир. Эндиликда босқинчилар назорати остида бўлган бошқа қишлоқларга борадиган йўллар миналардан тозаланмоқда, чекинаётган тўдалар самолётлар воситасида таъқиб этилаяпти. Зардоли қишлоғига яқин барча шимолий даралар босқинчилардан тозаланган. Шунингдек, Гиёмуш довони назорат остига олинган. Жангарилар атрофидаги халқа тобора тораймоқда. Маълумотларга кўра, аскарлар ва тинч аҳоли ўртасида қурбонлар йўқ. Боткен тумани марказига эса Қирғизистон чегара қўшинларининг бўлинмалари келтирилмоқда. Уларнинг вазифаси Тожикистон билан чегарани мустаҳкамлаш ва босқинчи тўдаларнинг яна ўтишларига йўл қўймасликдир.

Аслида, террорчилик ҳуружи бошланган кунданоқ унинг оқибати маълум эди. Бир тўда жиноятчи ва уларга эргашган гумроҳларнинг қўлидан нима келар эди? Узоқ йиллик асоратдан халос бўлган халқлар уларнинг сохта шиорларига ишонармиди? XXI аср арафасида яшаётган кишилар яна ўрта аср тартибларига қайтишни истайдими? Наҳотки, улар маърифий, демократик тараққиёт йўлини танлаган Марказий Осиё халқларини осонлик билан чалғитиш мумкин деб ўйласалар? Қирғизистон жанубидаги мағлубият хом хаёллари чипакка чиққан «ижрочилар» учун ҳам, уларнинг хориждаги «буюртмачилари» учун ҳам яхши сабоқ бўлса, ажаб эмас.

Сиёсатдонларнинг таъкидлашича, халқаро терроризм ва гиёҳванд моддалар тижорати бир-бири билан узвий боғлиқ. Чунки террорчилар учун қурол-яроғ ва озиқ-овқат гиёҳванд моддаларни сотишдан тушган пул эвазига таъминланади. Айни пайтда улар гиёҳванд моддалар ўтадиган йўлларни назорат остига олишга интиладилар. Қирғизистон жанубидаги воқеалар ҳам наркобизнес билан алоқадор эканлиги равшан бўлиб қолди. Чунки гиёҳванд моддаларнинг асосий тижорат йўлларидан бири Қирғизистон тоғларидан ўтади. Бу ҳудуд Хитой ва Тожикистонга туташ. Матбуот хабарларига кўра, бу йил Афғонистонда 4600 тонна кўкнори етиштирилган. Демак, уни қаергадир сотиш керак. Бунинг учун эса Қирғизистон йўлини назорат остига олиш лозим. Террорчиларнинг ҳаракатларидан кўзда тутилган яширин мақсадлардан бири ҳам аслида шу.

Шу кунларда Қирғизистоннинг Чўлпонота шаҳрида Марказий Осиёда гиёҳванд моддалар устидан назорат ўрнатиш соҳасида ҳамкорлик бўйича ўзаро ҳамфикрлик Меморандуми қатнашчиларининг иккинчи, якуний учрашуви бўлиб ўтмоқда. Бу ҳужжат барча Марказий Осиё республикалари ва Россия томонидан имзоланган. БМТнинг гиёҳванд моддалар устидан назорат ўрнатиш ва жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича Бошқармасининг ижрочи директори Пино Арлакки иштирокида ўтаётган мазкур йиғилишда тўрт йил давомида биргаликда олиб борилган ишлар муҳокама қилинади, шунингдек, келгуси фаолият йўналишлари белгиланади. Пино Арлакки ҳам Қирғизистон жанубидаги воқеалар минтақадаги наркобизнес билан узвий боғлиқ эканлигини, бу муаммони бартараф этиш учун бутун жаҳон ҳамжамиятининг саъй-ҳаракатларини мувофиқлаштириш зарурлигини таъкидлади.

Терроризм ҳам, наркобизнес ҳам давримизнинг энг хатарли иллатидир. Уларни саратон (рак) касаллигига қиёслаш мумкин — томир отган мамлакат, албатта, инқирозга юз тутади. Шу сабабли бу иллатларга қарши аёвсиз кураш олиб бориш, дастлабки белгилари кўзга ташланган заҳоти таг-томири билан юлиб ташлаш улардан қутилишнинг энг ишончли йўлидир.

Насриддин МУҲАММАДИЕВ.
(ЎзА)

Лойиҳа

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида

I. Умумий қоидалар

1-модда. Ушбу Қонуннинг мақсади

Ушбу Қонун суд ҳужжатларининг, шунингдек қонунда белгиланган ваколатларни амалга оширишлари пайтида фуқаролар ёки юридик шахслар зиммасига пул маблағлари ва ўзга мол-мулкни бошқа шахсларга бериш ёхуд улар фойдасига муайян ҳаракатларни амалга ошириш ёки бундай ҳаракатлардан ўзини тийиш мажбуриятларини юклаш ҳуқуқи берилган бошқа органларнинг ҳужжатларини мажбурий ижроси борасида юзага келадиган муносабатларни тартибга солади.

2-модда. Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Қонундан ҳамда суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этишнинг шартлари ҳамда тартиботини тартибга солиб турувчи бошқа қонун ҳужжатларидан иборат.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. Ижро этиш органлари

Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини мажбурий ижро этиш суд ижрочилари зиммасига юклатилади, уларнинг ваколатлари ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

Қонунда назарда тутилган ҳолларда пул маблағларини ундириш тўғрисидаги суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатлари талабларининг ижроси солиқ органлари, банклар ва бошқа кредит муассасалари томонидан амалга оширилади.

Қонунда назарда тутилган ҳолларда суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларининг талаблари ўзга органлар, ташкилотлар, мансабдор шахслар ва фуқаролар томонидан ҳам ижро этилиши мумкин.

Ушбу модданинг иккинчи ва учинчи қисмларида кўрсатилган органлар мажбурий ижро этиш органлари ҳисобланмайди.

4-модда. Бошқа органлар ва ташкилотлар томонидан ижро ҳаракатларининг таъминланиши

Агар ундирувчи банк ёки бошқа кредит муассасасида қарздорнинг ҳисобварақлари мавжудлиги ҳақида маълумотларга эга бўлса, суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларининг пул маблағларини ундириш тўғрисидаги талаблари баён этилган ижро ҳужжати ундирувчи томонидан бевосита ана шу банк ёки кредит муассасасига юборилиши мумкин.

Қарздорнинг ҳисобварақларига хизмат кўрсатувчи банк ёки бошқа кредит муассасаси ижро ҳужжати олинган кундан эътиборан уч кунлик муддат ичида ижро ҳужжатида баён этилган пул маблағларини ундириш тўғрисидаги талабларни ижро этади ёхуд қарздорнинг ҳисобварақларида ундирувчини қаноатлантириш учун етарли пул маблағи йўқлиги сабабли кўрсатилган талаблар тўла ёки қисман ижро этилмаганлигини қайд этиб қўяди.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида кўрсатилган талабларни бажармаслик суднинг банк ёки бошқа кредит муассасасига қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда ва миқдорда жарима солиши учун асос бўлади.

5-модда. Ижро этилиши шарт бўлган суд ҳужжатлари ва бошқа органларнинг ҳужжатлари

Ушбу Қонунда белгиланган қоидаларга биноан қуйидагилар ижро этилиши шарт:

1) фуқаролик ишлари ва хўжалик низолари бўйича судларнинг ҳал қилув қарорлари, ажримлари ва қарорлари;

2) судларнинг жиноят ишлари бўйича чиқарган ҳукмлари, ажримлари ва қарорларининг мулк ундиришга оид қисми;

3) судья ёки суд маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишлар бўйича чиқарган қарорининг мулк ундиришга оид қисми;

4) алиментлар тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган битимлар;

5) нотариусларнинг ижро устхатлари;

6) меҳнат низолари бўйича комиссияларнинг қарорлари;

7) маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ваколатига эга органлар (мансабдор шахслар)нинг қарорлари;

8) холислар судларининг қарорлари;

9) Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари ёки халқаро шартномасида назарда тутилган ҳолларда чет эл судлари ва арбитражларининг қарорлари;

10) Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари ёки халқаро шартномасида назарда тутилган ҳолларда инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш бўйича давлатлараро органларнинг қарорлари;

11) қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда назорат вазифаларини бажарувчи органларнинг пул маблағларини сўзсиз тартибда ундириш тўғрисидаги талабномалари;

12) ўзбошимчалик билан уй-жойни эгаллаб олган ёки босиб қолиш хавфи бўлган уйларда яшовчи шахсларни маъмурий тартибда кўчириш тўғрисидаги прокурорларнинг қарорлари;

13) ушбу Қонунда назарда тутилган ҳолларда суд ижрочисининг қарорлари;

14) қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда бошқа органларнинг ҳужжатлари.

6-модда. Ижро этиш ҳужжатлари

Қуйидагилар ижро этиш ҳужжатлари ҳисобланади:

1) судлар томонидан қабул қилинган суд ҳужжатлари асосида судлар берадиган ижро варақалари;

2) холислар судларининг қарорларини мажбурий ижроси юзасидан судлар томонидан бериладиган ижро варақалари;

3) Ўзбекистон Республикаси судларининг чет эл судлари ва арбитражлари қарорлари асосида берадиган ижро варақалари;

4) инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш бўйича давлатлараро органларнинг қарорлари асосида бериладиган ижро варақалари;

5) суд буйруқлари;

6) алиментлар тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган битимлар;

7) нотариусларнинг ижро устхатлари;

8) меҳнат низолари бўйича комиссиялар томонидан ўз қарорлари асосида бериладиган гувоҳномалар;

9) қарздорнинг банкдаги ҳисобварағида пул маблағлари йўқлиги сабабли ундиришни тўла ёки қисман ижро этмаганлик ҳақида банкнинг белгиси қўйилган ҳолдаги пул маблағлари ундиришга доир назорат вазифаларини бажарувчи органларнинг талабномалари;

10) маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ваколатига эга органлар (мансабдор шахслар) нинг қарорлари;

11) ўзбошимчалик билан уй-жойни эгаллаб олган ёки босиб қолиш хавфи бўлган уйларда яшовчи шахсларни маъмурий тартибда кўчириш тўғрисидаги прокурорларнинг қарорлари;

12) суд ижрочисининг қарорлари;

13) қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларда бошқа органларнинг ҳужжатлари.

Ижро ҳужжатининг асл нусхаси йўқолган тақдирда унинг қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда бериладиган дубликати ундирув учун асос бўлади.

7-модда. Ижро ҳужжатларининг мазмуни

Ижро ҳужжатида қуйидагилар кўрсатилиши лозим:

1) ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органнинг номи;

2) ижро ҳужжатининг қайси иш юзасидан берилганлиги ва тартиб рақами;

3) ижро этилиши лозим бўлган суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжати қабул қилинган сана;

4) ундирувчи ва қарздорнинг номлари, манзиллари: жисмоний шахслар учун — қарздорнинг туғилган санаси ва жойи, иш жойи;

5) суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжатининг қарор қисми;

6) суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжати кучга кирган сана;

7) ижро ҳужжати топширилган сана ва унинг ижрога топширилган муддати.

Суд ҳужжати асосида берилган ижро ҳужжати судья томонидан имзоланади ва суднинг гербли муҳри билан тасдиқланади.

Бошқа органнинг ҳужжати асосида берилган ижро ҳужжати мазкур органнинг ваколатли мансабдор шахси томонидан имзоланади ва тегишли органнинг муҳри билан тасдиқланади.

Суд буйруғи ва алиментларни тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган битим, шунингдек нотариус ижро устхатининг мазмуни қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

II. Ижро ҳаракатларини амалга оширишнинг умумий шартлари

8-модда. Ижро иши юритишни қўзғатиш

Суд ижрочиси ижро ҳужжатини суд ёки уни берган бошқа органдан ёхуд ундирувчидан, агар ҳужжатни ижрога топшириш муддати ўтмаган ва мазкур ҳужжат ушбу Қонуннинг 7-моддасида назарда тутилган талабларга мувофиқ бўлса, ижро учун қабул қилиб олиши ва ижро иши юритишни қўзғатиши шарт.

Суд ижрочиси ижро ҳужжатини олган кундан эътиборан уч кундан кечиктирмай ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисида қарор чиқаради.

Суд ижрочиси ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисидаги қарорда ижро ҳужжатидаги талабларни ихтиёрий бажариш учун ижро иши юритиш қўзғатилган кундан эътиборан кўпи билан беш кун муддат белгилайди ва қарздорга белгиланган муддатда ижро этилмагани тақдирда, ундан ушбу Қонуннинг 83-моддасида назарда тутилган жаримани ундирган ҳолда ижро ҳужжатидаги талабларни мажбурий ижро этиш тўғрисида маълум қилади.

Ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисидаги қарор нусхаси у чиқарилган куннинг эртасидан кечиктирмай ундирувчига, қарздорга, шунингдек судга ёки ижро ҳужжатини чиқарган бошқа органга юборилади.

Суд ижрочиси ундирувчининг аризасига биноан мол-мулкни ундириш бўйича ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисида қарор чиқариш билан бир вақтда қарздорнинг мол-мулкини рўйхатга олиб, уларни хатлашга ҳақлидир. Бу ҳақда мазкур қарорда кўрсатиб ўтилади.

Ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисидаги қарор устидан ўн кунлик муддат ичида судга шикоят қилиш ёки унга нисбатан протест билдириш мумкин.

9-модда. Ижро ҳужжатига нисбатан қўйиладиган талабларни бузиш оқибатлари

Агар ижро ҳужжати ижрога топшириш муддати ўтиб кетганидан кейин юборилган бўлса ёки ушбу Қонуннинг 7-моддасида белгиланган талабларга мувофиқ бўлмаса, суд ижрочиси ижро ҳужжатини олган кундан эътиборан уч кунлик муддат ичида уни қайтариб юборади.

Ижро ҳужжатини қайтариб юбориш тўғрисида қарор чиқарилади, унинг нусхаси қарор чиқарилган куннинг эртасидан кечиктирмай ундирувчига, ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органга юборилади.

Ижро ҳужжатини қайтариб юбориш тўғрисидаги қарорда ушбу Қонуннинг 7-моддасида назарда тутилган қайси талаблар бузилганлиги кўрсатилади.

Ижро ҳужжатининг йўл қўйилган нуқсонларни бартараф қилиш учун қайтариб юборилиши бундай нуқсонларга барҳам берилганидан кейин ижро ҳужжатини суд ижрочисига иккинчи марта умумий тартибда юбориш учун тўсқинлик қилмайди.

Ижро ҳужжатини қайтариб юбориш тўғрисидаги қарор устидан ўн кунлик муддат ичида судга шикоят қилиш ёки унга нисбатан протест билдириш мумкин.

10-модда. Ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи

Ижро ҳаракатлари суд ижрочиси томонидан, агар қарздор фуқаро бўлса, унинг яшаш жойи ёки иш жойида ёхуд унинг мол-мулки турган жойда амалга оширилади.

Агар қарздор юридик шахс бўлса, ижро ҳаракатлари унинг органи жойлашган ёки мол-мулки турган жойда амалга оширилади. Агар қарздор юридик шахснинг алоҳида бўлинмаси бўлса, ижро ҳаракатлари алоҳида бўлинма ўрнашган жойда амалга оширилади.

Қарздор зиммасига муайян ҳаракатларни амалга ошириш мажбуриятини юкловчи ижро ҳужжатларининг талаблари бундай ҳаракатлар амалга ошириладиган жойда бажарилади.

Агар ижро ҳужжатининг ижроси жараёнида қарздорнинг яшаш жойи, иш жойи ёки турган жойи ўзгарган бўлса ёки олдинги турган жойида ундирув қаратилиши мумкин бўлган мол-мулки йўқ эканлиги ёхуд ундирувчининг талабларини қондириш учун етарли эмаслиги маълум бўлиб қолса, суд ижрочиси бу ҳақда дарҳол далолатнома тузади ҳамда далолатнома тузган куннинг эртасидан кечиктирмай ижро ҳужжатини далолатноманинг нусхаси билан бирга қарздорнинг маълум бўлган янги яшаш жойидаги, иш жойидаги ёки унинг мол-мулки турган янги жойдаги суд ижрочисига юборади, айни бир вақтда бу ҳақда ундирувчини, ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органни хабардор қилади.

Агар ижро ҳужжатини ижро этиш жараёнида ижро ҳаракатларини амалга ошириш зарурати тақозо этса, суд ижрочиси ўз вазифаларини бажара олиши мумкин бўлган ҳудуддан ташқарида ҳам ижро ҳаракатларини амалга ошириши мумкин. Бундай ҳолда суд ижрочиси ушбу модданинг тўртинчи қисмига мувофиқ далолатнома тузиб, кўрсатилган ҳудудга боради. У етиб келган пайтдан бошлаб бир сутка ичида ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойидаги катта суд ижрочисига ижро ҳаракатларини шу ҳудудда амалга ошириши зарурлиги тўғрисида маълум қилади, катта суд ижрочиси эса хизмат юзасидан келган суд ижрочисига кўмаклашади.

Бир суд ижрочиси бошқа суд ижрочисига юборган ижро ҳужжати ижро учун қабул қилиб олиниши лозим.

Ижро ҳаракатларини амалга ошириш жойи тўғрисида суд ижрочилари ўртасида келиб чиқадиган низоларни тегишли адлия органининг катта суд ижрочиси ҳал қилади.

11-модда. Ижро ҳаракатлари амалга ошириладиган вақт

Ижро ҳаракатлари иш кунларида соат 8-00 дан 21-00 гача амалга оширилади. Ижро ҳаракатларини амалга оширишнинг аниқ вақтини суд ижрочиси белгилайди. Ижро ишида қатнашувчи тарафлар ижро ҳаракатларини амалга оширишнинг ўзлари учун қулай вақтини таклиф этишга ҳақлидирлар.

Ижро ҳаракатларини сутканинг бошқа вақтида, шунингдек дам олиш ва байрам кунларида амалга оширишга фақат кечиктириб бўлмайдиган ёки қарздорнинг айбига кўра уларни бошқа вақтда амалга ошириш мумкин бўлмаган ҳоллардагина йўл қўйилади.

Суд ижрочиси ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳолларда ижро ҳаракатларини амалга ошириш учун катта суд ижрочисининг ёзма рухсатини олиши керак.

12-модда. Ижро ҳаракатлари амалга ошириладиган муддатлар

Суд ижрочиси ижро ҳаракатларини ва ижро ҳужжатининг талабларини ижро ҳужжати келиб тушган кундан эътиборан кўпи билан икки ой муддат ичида амалга ошириши ва ижро этиши лозим.

Ижро ҳужжатларининг қуйидаги талаблари дарҳол ижро этилиши керак:

1) алиментлар ундириш тўғрисидаги; уч ойдан ошмаган иш ҳақини ундириш тўғрисидаги; майиб бўлиб қолганлик ёки соғлиққа бошқа тарзда шикаст етганлик, шунингдек боқувчисининг ўлими билан боғлиқ зарарни қоплаш учун белгиланган тўловларни ундириш тўғрисидаги; бир ой учун ҳисоблаб чиқарилган тўловлар доирасидаги бошқа меҳнат ҳақларини ундириш тўғрисидаги талаблар;

2) қонунга хилоф равишда меҳнат шартномаси бекор қилинган ёки бошқа ишга ўтказилган ходимни ишга тиклаш тўғрисидаги, меҳнат шартномасини бекор қилиш асосининг тавсифини ўзгартириш тўғрисидаги талаблар;

3) ижро ҳужжатида унда баён этилган талаблар дарҳол ижро этилиши кўрсатилган ёхуд дарҳол ижро этилиши қонунда назарда тутилган бошқа ишларга доир талаблар.

13-модда. Ижро ҳужжатларининг ижро этиш муддатлари

Ижро ҳужжатлари ижрога қуйидаги муддатларда топширилиши мумкин:

1) суд ҳужжатлари асосида бериладиган ижро варақалари – уч йил мобайнида, хўжалик судларининг ижро варақалари ва суд буйруқлари эса — олти ой мобайнида;

2) холислар судининг қарорларини мажбурий ижроси тўғрисидаги суд ҳужжатлари асосида бериладиган ижро варақалари — олти ой мобайнида;

3) алиментлар тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган битимлар ва нотариусларнинг ижро устхатлари — уч йил мобайнида;

4) меҳнат низолари бўйича комиссияларнинг гувоҳномалари — уч ой мобайнида;

5) ишларни маъмурий тартибда кўриб чиқишга ваколатли органларнинг, мансабдор шахсларнинг қарорлари — уч ой мобайнида.

Бошқа ижро ҳужжатларини ижрога топшириш муддатлари тегишли ижро ҳужжатларини бериш шартлари ва тартибини белгиловчи қонун ҳужжатларида кўрсатилади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган муддатлар қуйидагича ҳисобланади:

1) ушбу модданинг биринчи қисми 1-бандида қайд этилган ижро ҳужжатлари (суд буйруғи бундан мустасно) ижрога топширилганда — суд ҳужжати қонуний кучга кирган ёки унинг ижросини кечиктириш ёки даврларга бўлишда белгиланган муддат тугаган кундан бошлаб ёхуд ижро ҳужжатини ижрога топшириш учун ўтказиб юборилган муддатни тиклаш тўғрисидаги ажрим чиқарилган кундан бошлаб, суд ҳужжати дарҳол ижро этилиши лозим бўлган ҳолларда эса — ажрим чиқарилган куннинг эртасидан бошлаб;

2) суд буйруқлари ижрога топширилганда — улар топширилган кундан бошлаб ўн кунлик муддат ўтганидан кейин;

3) ушбу модданинг биринчи қисми 5-бандида қайд этилган ижро ҳужжатлари ижрога топширилганда — қарор чиқарилган кундан бошлаб.

Ушбу модданинг биринчи қисмида қайд этилган бошқа барча ижро ҳужжатлари бўйича уларни ижрога топшириш муддатлари, агар қонунда бошқача тартиб белгиланган бўлмаса, улар топширилган куннинг эртасидан бошлаб ҳисобланади.

Даврий тўловларни ундириш тўғрисидаги (алиментлар ундириш, соғлиққа шикаст етганлик билан боғлиқ зарарни қоплаш ва бошқалар тўғрисидаги ишларга доир) суд ҳужжатлари бўйича ижро ҳужжатлари тўловларни ундиришнинг белгиланган бутун даврида ўз кучини сақлаб қолади. Бундай тартиб алиментлар тўлаш тўғрисидаги нотариал тарзда тасдиқланган битимларга нисбатан ҳам амал қилади. Бундай ҳолларда ижро ҳужжатларини ижрога топшириш муддатлари ҳар бир тўлов учун алоҳида ҳисобланади.

14-модда. Ижро ҳужжатини ижрога топшириш муддатининг узилиб қолиши

Ижро ҳужжатини ижрога топшириш муддати:

1) ижро ҳужжати ижрога топширилганда;

2) ижро ҳужжати қарздор томонидан қисман ижро этилганда узилиб қолади.

Ижро ҳужжатини ижрога топшириш муддати узилгандан кейин муддатнинг ўтиш даври янгидан тикланади. Муддат узилгунга қадар ўтган вақт янги муддат ҳисобига киритилмайди.

Ижро ҳужжати уни тўлиқ ёки қисман ижро этишнинг имконияти йўқлиги сабабли ундирувчига қайтарилган тақдирда, уни ижрога топшириш муддати узилгандан кейин ижро ҳужжати ундирувчига қайтарилган кундан бошлаб ҳисобланади.

15-модда. Ижро ҳужжатини ижрога топшириш муддатини ўтказиб юбориш оқибатлари

Ижрога топшириш муддати ўтказиб юборилган ижро ҳужжатини суд ижрочиси иш юритиш учун қабул қилмайди ва бу ҳақда тегишли қарор чиқаради.

Ижро варақаси ёки суд буйруғини ижрога топшириш муддатини ўтказиб юборган ундирувчи ўтказиб юборилган муддатни тиклаш тўғрисида тегишли ҳужжатни қабул қилган судга ёки ижро этиладиган жойдаги судга ариза билан мурожаат қилишга ҳақлидир.

Бошқа ижро ҳужжатлари бўйича ўтказиб юборилган муддатлар тикланмайди.

16-модда. Ижро этилиши лозим бўлган суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжатига изоҳ берилиши

Ижрога топширилган ижро ҳужжатининг мазмуни ноаниқ бўлган тақдирда, суд ижрочиси ижро ҳужжатини бериш учун асос бўлган суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжатини, шунингдек қонунга кўра ижро ҳужжати ҳисобланадиган ҳужжатни берган судга ёки бошқа органга мазкур ҳужжатни изоҳлаб беришни сўраб ариза билан мурожаат қилишга ҳақли.

Ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа орган суд ижрочисининг мурожаати келиб тушган кундан эътиборан ўн кунлик муддат ичида уни кўриб чиқади ва ижро ҳужжатини бериш учун асос бўлган ўзи қабул қилган суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжатининг, шунингдек қонунга кўра ижро ҳужжати ҳисобланадиган ҳужжатнинг мазмунини ўзгартирмаган ҳолда уларни изоҳлаб беради.

17-модда. Суд ҳужжатларини ва бошқа органлар ҳужжатларининг ижросини кечиктириш ёки даврларга бўлиш, уларни ижро этиш усули ва тартибини ўзгартириш

Ижро ҳаракатларини амалга оширишга тўсқинлик қиладиган ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда, суд ижрочиси ўз ташаббусига ёхуд тарафларнинг аризасига кўра, шунингдек тарафларнинг ўзлари ижрони кечиктириш ёки даврларга бўлиш ҳамда ижро этиш усули ва тартибини ўзгартириш тўғрисидаги ариза билан ижро ҳужжатини берган судга ёки бошқа органга мурожаат қилишга ҳақлидирлар.

18-модда. Ижро ҳаракатларини кейинга қолдириш

Суд ижрочиси ундирувчининг аризасига биноан ижро ҳаракатларини кейинга қолдиришга ҳақли. Ижро ҳаракатлари суднинг ажрими асосида ҳам кейинга қолдирилади.

Ижро ҳаракатларини амалга оширишга тўсқинлик қиладиган ҳолатлар мавжуд бўлган тақдирда, суд ижрочиси ижро ҳаракатларини қарздорнинг аризасига биноан ёки ўз ташаббуси билан энг кўпи билан ўн кун муддатга кейинга қолдириши мумкин.

Суд ижрочиси ижро ҳаракатлари кейинга қолдирилгани тақдирда қарор чиқаради ва бу ҳақда ижро ишининг тарафлари, ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органга маълум қилади.

Суд ижрочисининг ижро ҳаракатларини кейинга қолдириш тўғрисидаги қарори устидан ўн кунлик муддат ичида судга шикоят қилиниши ёки унга нисбатан протест билдирилиши мумкин.

19-модда. Ижро иши юритишни тўхтатиб туриш шарт бўлган ҳолатлар

Қуйидаги ҳолатларда ижро иши юритишни тўхтатиб туриш шарт:

1) агар суд томонидан аниқланган ҳуқуқий муносабат ҳуқуқий ворисликка йўл қўйса, қарздор вафот этганда, у вафот этган деб эълон қилинганда ёки бедарак йўқолган деб топилганда;

2) қарздорнинг ночорлиги (банкротлиги) тўғрисидаги иш бўйича хўжалик суди томонидан иш қўзғатилганда;

3) қарздор муомала лаёқатини йўқотганда;

4) қарздор муддатли ҳарбий хизматда бўлганда ёки муддатли ҳарбий хизматда бўлган ундирувчи илтимос қилганда;

5) агар қонун ҳужжатларида низолашишга йўл қўйилган бўлса, қарздор ижро ҳужжати юзасидан суд тартибида низолашаётган пайтда;

6) маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш ваколатига эга бўлган органларнинг (мансабдор шахсларнинг) ҳаракатлари устидан судга шикоят берилганда;

7) ижро ҳужжатини бериш учун асос бўлган суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжатининг ижросини тўхтатиб туриш учун қонун асосида ҳуқуққа эга бўлган мансабдор шахс томонидан қарор чиқарилганда;

8) ижро ҳужжати бўйича ундирув қаратилган мол-мулкни рўйхатдан чиқариш (хатлашдан озод қилиш) тўғрисида судга даъво аризаси берилганда.

20-модда. Ижро иши юритишни тўхтатиб туриш

Қуйидаги ҳолатларда ижро иши юритиш тўхтатиб турилиши мумкин:

1) суд ижрочиси ижро этилиши лозим бўлган суд ҳужжати ёки бошқа орган ҳужжатини изоҳлаб бериш тўғрисида ижро ҳужжатини берган тегишли судга ёки бошқа органга ариза билан мурожаат қилганда;

2) муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган қарздор илтимос қилганда;

3) қарздор узоқ вақт хизмат сафарида бўлганда;

4) қарздор даволаш муассасасида ётиб даволанаётганда;

5) суд ижрочисининг ҳаракатлари устидан ёки унинг иштирокини рад этиш тўғрисидаги илтимос қабул қилинмаганлиги юзасидан шикоят берилганда;

6) қарздор, унинг олиб қўйиладиган мол-мулки ёки боласи қидирилаётганда;

7) қарздор ёки ундирувчи таътилга чиқиб, аҳоли яшаш пунктидан ташқарида бўлган ҳолларда.

21-модда. Ижро иши юритишни тўхтатиб туриш муддатлари

Ижро ишини юритиш қуйидаги муддатларга тўхтатиб турилади:

1) қарздор вафот этганда, у вафот этган деб эълон қилинганда ёки бедарак йўқолган деб топилганда, у муомалага лаёқатсиз деб топилганда, шунингдек унинг ночорлиги (банкротлиги) тўғрисидаги иш бўйича хўжалик суди иш қўзғатганда — қарздорнинг ҳуқуқий ворислари аниқлангунига, бедарак йўқолганнинг мол-мулки суд томонидан ҳомийлик ва васийлик органлари белгилаган ишончли бошқарувчига топширилгунига ёки муомалага лаёқатсиз қарздорга ҳомий тайинлангунига ёхуд мазкур иш бўйича қарор қабул қилингунига қадар;

2) ундирувчи ёки қарздор чақириқ бўйича муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган, давлатнинг мажбуриятини бажараётган ҳолларда, қарздор касал бўлиб қолган, хизмат сафарида бўлган ёки қарздор, унинг олиб қўйилиши лозим бўлган мол-мулки ёки боласи қидирилаётган бўлса — муддатли ҳарбий хизматдан озод бўлгунга ёхуд контракт бўйича ҳарбий хизматни ўташ бошлангунга ёки унинг давлат мажбуриятини бажариши тугагунга, даволаш муассасасидан чиққунга, хизмат сафаридан қайтгунга ёки қарздор, унинг олиб қўйиладиган мол-мулки ёки боласи қидириб топилгунга қадар;

3) ижро ҳаракатлари, шунингдек ижро ҳужжати ёки уни беришга асос бўлган ҳужжат юзасидан низолашилаётган ҳолларда — масала моҳиятан узил-кесил кўриб чиқилгунга қадар;

4) суд ижрочисини ижро ишидаги иштирокини рад этиш илтимоси қондирилмаганлиги юзасидан шикоят берилган ҳолларда — шикоят суд томонидан кўриб чиқилгунга қадар;

5) бошқа ҳолларда — ижро иши юритишни тўхтатиб туришга асос бўлган ҳолатлар тугагунига қадар.

Ижрони тўхтатиб туришга сабаб бўлган ҳолатлар бартараф қилингандан кейин ундирувчининг аризасига ёки суд ижрочисининг ташаббусига кўра ижро иши юритиш уни тўхтатиб қўйган суд томонидан тикланади.

Ижро иши юритишни тўхтатиб туришнинг ушбу моддада белгиланган муддатларини суд қисқартириши мумкин.

22-модда. Ижро иши юритишни тўхтатиш асослари

Ижро иши юритиш қуйидаги ҳолларда тўхтатилади:

1) ундирувчи ундирувдан воз кечганда, агар воз кечиш суд томонидан қабул қилинган бўлса;

2) ундирувчи ва қарздор ўртасида суд томонидан тасдиқланган келишув битими тузилган бўлса;

3) агар суд ҳужжати ёки бошқа органнинг ҳужжатида қўйилган талаблар ёки мажбуриятлар ҳуқуқий ворисга ёки бедарак йўқолганнинг мол-мулкини ишончли бошқариб турган шахсга ўтиши мумкин бўлмаса, ундирувчи ёки қарздор ҳисобланган фуқаро вафот этганда, у вафот этган деб эълон қилинганда, бедарак йўқолган деб топилганда;

4) тугатилаётган юридик шахснинг мол-мулки ундирувчининг талабларини қондириш учун етарли бўлмаганда;

5) мазкур турдаги ундирув учун қонунда белгиланган муддат ўтганда;

6) ижро ҳужжатини беришга асос бўлган суд ҳужжати ёки бошқа органнинг ҳужжати ёхуд қонунга кўра ижро ҳужжати ҳисобланадиган ҳужжат бекор қилинганда;

7) қарздордан олиб қўйилган ашёларни ундирувчига топшириш тўғрисидаги ижро ҳужжатини ижро этишда ундирувчи ашёларни олишдан воз кечганда.

23-модда. Ижро иши юритишни тўхтатиб туриш ва тўхтатиш тўғрисидаги масалаларни кўриб чиқиш

Хўжалик суди берган ижро ҳужжати асосида қўзғатилган ижро иши юритишни тўхтатиб туриш ва тўхтатиш ўша хўжалик суди ёки суд ижрочиси турган жойдаги хўжалик суди томонидан амалга оширилади.

Қолган барча ҳолларда ижро иши юритишни тўхтатиб туриш ва тўхтатиш суд ижрочиси турган жойдаги суд томонидан амалга оширилади.

Тўхтатиб турилган ёки тўхтатилган ижро иши бўйича ҳеч қандай ижро ҳаракатларига йўл қўйилмайди.

Суд ижрочиси ижро иши юритишни тўхтатиб туриш ёки тўхтатиш тўғрисида тарафларга, ижро ҳужжатини берган судга (агар масалани ижро ҳужжатини берган суд эмас, бошқа суд ҳал қилган бўлса) ёки органга уч кунлик муддат ичида маълум қилади.

Ижро иши юритишни тўхтатиб туриш ёки тўхтатиш тўғрисидаги ажрим юзасидан ўн кунлик муддат ичида судга шикоят қилиниши ёки унга нисбатан протест билдирилиши мумкин.

24-модда. Ижро иши юритишни тўхтатиш оқибатлари

Ижро иши юритишни тўхтатиш тўғрисидаги суд ажрими қонуний кучга киргандан кейин суд ижрочиси ижро бўйича тайинланган барча чораларни бекор қилади. Ижро иши юритишни тўхтатиш тўғрисидаги ажрим суд ижрочиси тегишли белгилар қўйиши лозим бўлган ижро ҳужжати билан бирга ушбу ҳужжатни берган судга ёки бошқа органга қайтарилади.

Тўхтатилган ижро иши қайтадан бошланиши мумкин эмас.

25-модда. Ижро ҳужжатларини қайтариш

Ижро ҳужжатида кўрсатилган ундирув амалга оширилмаган ёки қисман амалга оширилган бўлса, бундай ижро ҳужжатлари қуйидаги ҳолларда вазиятга қараб, ундирувчига қайтарилади:

1) ундирувчининг аризасига биноан;

2) агар ижро ҳужжатини ижрога топшириш муддати ўтказиб юборилган бўлса;

3) агар қарздорнинг манзилини ёки унинг мол-мулки турган жойни аниқлаш ёхуд банклар ёки бошқа кредит муассасаларидаги ҳисобварақлар ва омонатларда қарздорга қарашли пул маблағлари ва бошқа бойликлар турганлиги ёки сақланаётганлиги тўғрисида маълумотлар олиш мумкин бўлмаса (ушбу Қонунга мувофиқ қарздорни ёки унинг мол-мулкини қидириш назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно);

4) агар қарздорнинг ундирув қаратилиши мумкин бўлган мол-мулки ёки даромадлари бўлмаса ва унинг мол-мулки ёки даромадларини қидириш юзасидан суд ижрочиси томонидан қонунда йўл қўйиладиган доирада кўрилган барча чоралар натижасиз бўлса;

5) агар ундирувчи ижро ҳужжати ижро этилаётганда қарздорнинг сотилмаган мол-мулкини ўзига олишни рад қилса;

6) агар ундирувчи ўзининг ҳаракати (ҳаракатсизлиги) билан ижро ҳужжатининг ижро этилишига тўсқинлик қилса.

Ушбу модданинг биринчи қисми 3, 4, 5, 6-бандларида кўрсатилган асослар бўйича ундирувни амалга ошириш мумкин бўлмаган ҳолларда суд ижрочиси бу ҳақда тегишли далолатнома тузади. Мазкур далолатномани катта суд ижрочиси имзолайди.

Ижро ҳужжатининг ундирувчига қайтарилиши мазкур ҳужжатни ушбу Қонуннинг 13-моддасига мувофиқ ҳисоблаб чиқариладиган муддат доирасида янгидан ижрога топшириш учун тўсиқ бўлмайди.

Ижро ҳужжати ушбу модданинг биринчи қисми 1 ва 5-бандларида кўрсатилган асослар бўйича қайтарилганда, ундирувчига ушбу Қонуннинг 73-моддасида назарда тутилган аванс бадали тўлиқ қайтарилади.

Ижро ҳужжати ушбу модданинг биринчи қисми 3 ва 4-бандларида кўрсатилган асослар бўйича қайтарилган ҳолларда аванс бадалининг суд ижрочиси қайтарилаётган ижро ҳужжатининг ижроси юзасидан қилган харажатларидан ортиқ қисми қайтарилади.

(Давоми 3-бетда).

Лойиҳа

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ
Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида

(Давоми. Боши 2-бетда).

Ундирувчига ижро ҳужжати ва аванс бадалини қайтариш тўғрисида суд ижрочиси қарор чиқаради. Мазкур қарорни катта суд ижрочиси тасдиқлайди. Ижро этилган ижро ҳужжати уни берган судга ёки бошқа органга қайтарилади.

26-модда. Ижро иши юритишни тугатиш

Ижро иши юритиш қуйидаги ҳолларда тугатилади:

ижро ҳужжати амалда ижро этилганда;

ижро ҳужжати уни берган суд ёки бошқа органнинг ёхуд ундирувчининг талабига биноан ижро этилмасдан қайтарилганда;

ижро ҳужжати ушбу Қонуннинг 25-моддасида кўрсатилган асослар бўйича қайтарилганда;

ижро ҳужжати қарздорнинг иш ҳақидан (даромадидан) бирйўла ёки вақти-вақти билан ушлаб қолиш учун ташкилотга юборилганда;

ижро ҳужжати ушбу Қонуннинг 10-моддаси тўртинчи қисмига мувофиқ ижро учун бошқа судга юборилганда;

ижро иши тўхтатилганда.

Суд ижрочиси ижро иши тугатилганлиги тўғрисида қарор чиқаради.

27-модда. Қарздорни, унинг мол-мулкини ёки боланн қидириш

Алиментлар ундириш тўғрисидаги, майиб бўлганлик ёки соғлиққа бошқача шикаст етканлик туфайли кўрилган зарарни қоплаш тўғрисидаги, боқувчисининг вафоти натижасида зиён кўрган шахсларга зарарни тўлаш тўғрисидаги, шунингдек болани олиб қўйиш тўғрисидаги ижро ҳужжатлари бўйича қарздорнинг турган жойи ҳақида маълумотлар бўлмаганда, суд ижрочиси ўз ташаббуси билан ёки ундирувчининг аризасига кўра қарздорни қидириш тўғрисида қарор чиқаради. Мазкур қарорни катта суд ижрочиси тасдиқлайди. Бундай ҳолда суд ижрочиси қарздорнинг мол-мулкини ёки болани қидириш тўғрисида қарор чиқаради.

Ижро ҳужжатларининг бошқа турлари бўйича суд ижрочиси қарздорни ёки унинг мол-мулкини қидиришга кетадиган харажатларини ҳамда кўрсатилган харажатлар юзасидан ушбу Қонуннинг 73-моддасига мувофиқ аванс тўлаш учун ундирувчининг розилиги бўлган тақдирда қидирув эълон қилишга ҳақлидир. Бундай ҳолда ундирувчи қидирув харажатларини тўлашни қарздордан суд тартибида талаб қилишга ҳақлидир.

Қидирув ижро ҳужжатини ижро этиш жойида ёки қарздорнинг маълум бўлган охирги яшаш жойида (турган жойи) ёхуд унинг мол-мулки турган жойида, шунингдек ундирувчининг яшаш жойи (турган жойи)да эълон қилинади.

Қарздор бўлган фуқарони ва болани қидириш ички ишлар органлари томонидан амалга оширилади. Қарздор бўлган юридик шахсни, шунингдек қарздорнинг (фуқаронинг ёки юридик шахснинг) мол-мулкини қидириш суд ижрочилари томонидан амалга оширилади.

Қарздорни, унинг мол-мулки ва болани қидириш харажатлари қарздордан ундирилади, суд ижрочиси бу ҳақда қарор чиқаради. Мазкур қарорни катта суд ижрочиси тасдиқлайди. Қарздор бўлган фуқарони ёки болани қидириш бўйича харажатлар ички ишлар органининг аризасига биноан, қарздор бўлган юридик шахсни ва қарздорнинг (фуқаронинг ёки юридик шахснинг) мол-мулкини қидириш харажатлари тегишли суд ижрочиси томонидан қилинган харажатлар ҳисоб-китоби асосида аниқланади.

Суд ижрочисининг қарздорни ёки унинг мол-мулкини қидиришни рад этиш тўғрисидаги ва қидириш харажатларини ундириш тўғрисидаги қарори устидан судга ўн кунлик муддат ичида шикоят қилиш ёки унга нисбатан протест билдириш мумкин.

28-модда. Йўқолган ижро ишини тиклаш

Йўқолган ижро иши суд томонидан ишда иштирок этувчи шахсларнинг, ижро иши тарафларининг, суд ижрочисининг, прокурорнинг, шунингдек ижро ҳужжатини берган суд ёки бошқа органнинг ташаббусига биноан тикланиши мумкин.

Йўқолган ижро иши тўлиқ ёки унинг суд зарур деб ҳисоблаган қисмигина тикланади.

Йўқолган ижро ишини тиклаш тўғрисидаги ариза ижро этиладиган жойдаги судга берилади.

Аризада ижро ишини юритишга доир маълумотлар тўлиқ баён этилиши лозим. Аризачида сақланиб қолган ва ижро ишини юритишга дахлдор бўлган ҳужжатлар ёки уларнинг нусхалари аризага илова қилинади.

Суд ишни кўриб чиқиш вақтида ижро ишининг сақланиб қолган қисмидан, иш йўқолгунига қадар ундан фуқаролар ва ташкилотларга олиб берилган ҳужжатлардан, бу ҳужжатларнинг нусхаларидан, ижро ишига дахлдор бўлган бошқа маълумотлар ва қоғозлардан фойдаланади.

Суд ижро ҳаракатларини бажариш вақтида иштирок этган ёки ҳозир бўлган шахсларни гувоҳ сифатида сўроқ қилиши мумкин.

Тўпланган материаллар йўқолган ижро ишини тўлалигича аниқ тиклаш учун етарли бўлмаса, суд ажрим чиқариб, ижро ишини тиклаш тўғрисидаги аризани кўриб чиқишни тугатади. Бундай ҳолда аризачи умумий тартибда даъво тақдим этишга ҳақли.

Аризачи йўқолган ижро ишини тиклаш тўғрисидаги иш кўриб чиқилиши вақтида суд томонидан сарф қилинган суд харажатларини тўлашдан озод қилинади. Била туриб, ёлғон ариза берилган бўлса, суд харажатлари аризачидан ундириб олинади.

III. Ижро ишини юритишда қатнашувчи шахслар

29-модда. Ижро ишини юритишдаги тарафлар

Ундирувчи ва қарздор ижро ишини юритишдаги тарафлар ҳисобланади.

Ижро ҳужжатлари кимнинг фойдаси ёки манфаатларини кўзлаб берилган бўлса, ўша шахс ундирувчи ҳисобланади.

Ижро ҳужжатида назарда тутилган муайян ҳаракатларни бажариш ёки уларни бажаришдан ўзини тийиш мажбурияти кимнинг зиммасига юклатилган бўлса, ўша шахс қарздор ҳисобланади.

Ижро ишини юритишда бир нечта ундирувчи ёки қарздор иштирок этиши мумкин. Уларнинг ҳар бири бошқа тарафга нисбатан ижро ишини юритишда мустақил иштирок этади ёки ижро ҳаракатларида иштирок этишни шериклардан бирига топшириши мумкин.

30-модда. Ижро ишини юритишда вояга етмаган шахсларнинг иштирок этиши

Ижро ишини юритишда вояга етмаганларнинг ҳуқуқларини уларнинг қонуний вакиллари — ота-оналари, фарзандликка олувчилари, васийлари ёки ҳомийлари амалга оширадилар.

Қонунда назарда тутилган ҳолларда вояга етмаганлар фуқаролик, оилавий, меҳнат, маъмурий ҳуқуқий муносабатлардан ҳамда олинган иш ҳақини (даромадни) тасарруф этиш билан боғлиқ битимлардан келиб чиқадиган ишлар бўйича суд ҳужжатлари ва бошқа органларнинг ҳужжатлари асосида берилган ижро ҳужжатларининг ижросига доир ижро ишида ўз ҳуқуқларини мустақил равишда амалга оширишлари ва мажбуриятларни ижро этишлари мумкин.

Ўн олти ёшга тўлган, вояга етмаган шахс, тўла муомалага лаёқатли, деб эълон қилинган (эмансипация) тақдирда, у ижро ишида ўз ҳуқуқларини мустақил равишда амалга ошириши ва мажбуриятларни бажариши мумкин.

31-модда. Ижро ишини юритишда тарафларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Тарафлар ижро ҳаракатларини амалга оширишда ижро ишини юритиш материаллари билан танишиш, улардан кўчирмалар, нусхалар олиш, қўшимча материаллар тақдим этиш, илтимосномалар бериш, ижро ҳаракатларини амалга оширишда иштирок этиш, ижро ҳаракатлари жараёнида оғзаки ва ёзма тушунтиришлар бериш, ижро ишини юритиш давомида пайдо бўладиган барча масалалар юзасидан ўз далиллари ва фикр-мулоҳазаларини билдириш, ижро ишини юритишда қатнашувчи бошқа шахсларнинг илтимосномалари, далиллари ва фикр-мулоҳазаларига қарши эътироз билдириш, суд ижрочисини рад қилиш, унинг ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги устидан шикоят қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

Тарафлар ижро ҳаракатларини амалга оширишда суд ҳужжатларини ва бошқа органлар ҳужжатларининг ижроси тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларини бажаришлари шарт.

32-модда. Ижро ишини юритишда ҳуқуқий ворислик

Тарафлардан бири ижро ишидан чиқиб кетган тақдирда (фуқаронинг вафот этиши, юридик шахснинг қайта ташкил этилиши, бошқа шахс фойдасига талабдан воз кечиш, қарзни бошқа шахсга ўтказиш) суд ижрочиси ўз қарори билан ана шу тарафни унинг ҳуқуқий вориси билан қонунда белгиланган тартибда алмаштириши шарт. Амалга оширилган барча ҳаракатлар чиқиб кетган тараф учун қай даражада мажбурий бўлган бўлса, унинг ўрнига ижро ишига кирган ҳуқуқий ворис учун ҳам шу даражада мажбурийдир.

33-модда. Ижро ишини юритишда тарафлар вакилларининг иштирок этиши

Фуқаролар ижро ишини юритишда шахсан ўзлари ёки вакиллари орқали иштирок этишлари мумкин. Ижро ишини юритишда фуқаронинг шахсан иштирок этиши уни вакилга эга бўлиш ҳуқуқидан маҳрум этмайди. Агар ижро ҳужжати бўйича қарздор зиммасига фақат унинг ўзи бажариши мумкин бўлган мажбуриятлар юклатилган бўлса, уларни бажаришда қарздор ўз вакили орқали иш кўришга ҳақли эмас.

Юридик шахслар ижро ишини юритишда қонун ҳужжатларида ёки таъсис ҳужжатларида ўзларига берилган ваколатлар доирасида ҳаракат қиладиган ўз органлари ёки мансабдор шахслари орқали ёхуд мазкур органлар ва мансабдор шахсларнинг вакиллари орқали иштирок этадилар.

Юридик шахснинг вакили бўлиб қатнашувчи шахслар ўз мансабини ва ваколатларини тасдиқловчи ҳужжатларга эга бўлишлари шарт.

34-модда. Вакилнинг ваколатлари

Вакилнинг ваколатлари қонунга мувофиқ берилган ва расмийлаштирилган ишончнома билан тасдиқланган бўлиши керак.

Ижро ишини юритишда иштирок этувчи вакил ўзини вакил қилган шахс номидан ижро иши билан боғлиқ барча ҳаракатларни амалга ошириш ҳуқуқига эга.

Вакил қилган шахс томонидан берилган ишончномада вакилнинг қуйидаги, чунончи:

ижро ҳужжатини топшириш ва қайтариб олиш;

ваколатларини бошқа шахсга ўтказиш (ишониб топшириш);

суд ижрочисининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоят бериш ва уни рад қилиш;

белгиланган мол-мулкни (шу жумладан пулни) олиш;

ундирувчи ва қарздор ўртасида келишув битими тузиш ҳаракатларини амалга ошириш юзасидан ваколатлари махсус кўрсатиб ўтилган бўлиши керак.

35-модда. Вакил қилиниши мумкин бўлмаган шахслар

Вояга етмаган ёки васийликда ёхуд ҳомийликда турган шахслар ижро ишини юритишда вакил бўлишлари мумкин эмас.

Судьялар, прокурорлар, терговчилар, суриштирувчилар, суд ижрочилари ва суд идораси ходимлари ижро ишини юритишда вакиллик қилишлари мумкин эмас. Мазкур қоида кўрсатиб ўтилган шахслар ижро ишини юритишда тегишли суд, прокуратуранинг ваколатли вакили ёки қонуний вакил сифатида иштирок этадиган ҳолларга нисбатан татбиқ этилмайди.

36-модда. Қонуний вакиллар

Ижро ишини юритишда муомалага лаёқатсиз фуқароларнинг ёки муомала лаёқати чекланган шахсларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонун билан муҳофаза қилинадиган манфаатларини уларнинг қонуний вакиллари — ота-оналари, уларни фарзандликка олганлар, васийлари ёки ҳомийлари ҳимоя қиладилар, улар ўз ваколатларини тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим этадилар.

Қонуний вакиллар вакил қилувчиларга қонунда назарда тутилган чекланишлар билан амалга ошириш ҳуқуқи берилган барча ҳаракатларни вакил қилувчининг номидан бажарадилар.

Белгиланган тартибда бедарак йўқолган деб топилган фуқаро иштирок этиши лозим бўлган ижро иши бўйича, бедарак йўқолганнинг мол-мулки ишончли бошқарувчига берилган ва фуқаролик қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда уни бошқариш топширилган шахслар бедарак йўқолган шахснинг вакили сифатида қатнашадилар.

Вафот этган ёки белгиланган тартибда вафот этган деб эълон қилинган шахснинг меросхўри иштирок этиши керак бўлган ижро иши бўйича, агар меросни ҳали ҳеч ким қабул қилиб олмаган бўлса, меросхўрнинг вакили сифатида васий ёки мерос мол-мулкни муҳофаза қилиш ва бошқариш учун тайинланган сақловчи қатнашади.

Қонуний вакиллар ижро ишида иштирок этишни ўзлари вакил сифатида танлаган бошқа шахсга топширишлари мумкин.

37-модда. Ижро иши юритишда таржимоннинг иштироки

Ижро ҳаракатларини амалга оширишда ижро иши юритилаётган тилни билмайдиган шахсларга таржимон хизматидан фойдаланиш ҳуқуқи таъминланади.

Таржима қилиш учун зарур бўлган тилларни биладиган ҳар қандай вояга етган, муомалага лаёқатли фуқаро таржимон бўлиши мумкин. Таржимон суд ижрочисининг қарори билан тайинланади.

Таржимон ўз меҳнати учун ҳақ олиш ҳуқуқига эга бўлиб, бу ҳақ ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатларига киритилади.

Таржимон била туриб, нотўғри таржима қилган тақдирда қонунда белгиланган тарзда жавобгар бўлади, бу ҳақда уни суд ижрочиси ёзма равишда огоҳлантиради.

38-модда. Ижро иши юритишда холисларнинг иштироки

Қарздор эгаллаб турган ёки унга қарашли хоналар ва омборларни очиш, қарздорнинг мол-мулкини кўздан кечириш, уларни хатлаш, олиб қўйиш ва бериш билан боғлиқ ижро ҳаракатларини амалга оширишда холислар иштирок этиши шарт. Бошқа ҳолларда, холислар суд ижрочисининг ихтиёрига кўра чақирилади.

Холислар сифатида ижро ҳаракатларини амалга оширишдан манфаатдор бўлмаган ва ўзаро ёки ижро иши иштирокчилари билан қариндош бўлмаган, бир-бирига бўйсунмайдиган, бир-бирини назорат қилмайдиган ҳар қандай вояга етган муомалага лаёқатли фуқаролар таклиф этилиши мумкин. Холислар сони икки нафардан кам бўлиши мумкин эмас.

39-модда. Холисларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Холис тегишли ижро ҳаракати далолатномасида ўзи иштирок этган ижро ҳаракатлари факти, мазмуни ва натижаларини ўз имзоси билан тасдиқлайди. Холис ўзининг қандай ижро ҳаракатларини амалга ошириш учун таклиф қилинганлигини, улар қандай ижро ҳужжатларига асосан амалга оширилаётганлигини билишга, амалга оширилган ижро ҳаракатлари бўйича мулоҳазалар билдиришга ҳақли. Холиснинг мулоҳазалари тегишли ижро ҳаракатлари далолатномасига киритилиши лозим. Холиснинг истагига кўра кўрсатиб ўтилган мулоҳазалар унинг ўз қўли билан ёзилиши мумкин.

Холислар иштирок этадиган ижро ҳаракатлари бошланишидан олдин суд ижрочиси уларга ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтиради.

Холислар ўз мажбуриятларини бажаришлари муносабати билан ўзлари қилган харажатлари қопланишини талаб қилиш ҳуқуқига эгадирлар. Мазкур харажатлар ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатларига киритилади.

40-модда. Ижро иши юритишда мутахассисларнинг иштироки

Ижро ҳаракатларини амалга оширишда пайдо бўладиган, махсус билимларни талаб қиладиган масалаларни изоҳлаб бериш учун суд ижрочиси ўз ташаббусига ёки тарафларнинг илтимосига биноан ўзининг қарори билан мутахассис тайинлаши мумкин.

Мутахассис сифатида зарур билимларга эга шахс тайинланиши мумкин. Мутахассис ёзма равишда хулоса беради.

Мутахассис суд ижрочисининг чақируви бўйича келиши, қўйилган масалалар юзасидан холисона хулоса бериши, ўзи бажараётган ҳаракатларни изоҳлаб бериши шарт. Мутахассис ижро ҳаракатларини амалга ошириш билан боғлиқ бажарган ишлари учун ҳақ олиш ҳуқуқига эга. Бу ҳақ ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатларига киритилади.

41-модда. Суд ижрочиларининг ички ишлар органлари ходимлари билан ҳамкорлик қилиши

Суд ижрочиси томонидан ижро ҳаракатларини амалга оширишда бирон-бир тўсиқ юзага келса, ички ишлар органларининг ходимлари ижро ҳаракатлари амалга оширилаётганда жамоат тартиби сақланишини таъминлашда кўмаклашишлари шарт.

Ижро ҳаракатлари амалга оширилаётганда жамоат тартиби сақланишини таъминлаш тақозо этилса, суд ижрочиси ички ишлар органларига тегишли талабнома юборади.

42-модда. Ижро иши юритишда иштирок этилишини рад қилиш

Суд ижрочиси, таржимонлар, мутахассислар агар тарафларнинг, уларнинг вакиллари ёки ижро иши юритишда иштирок этаётган бошқа шахсларнинг қариндошлари бўлсалар ёхуд ижро иши юритиш натижасидан манфаатдор бўлсалар ёки уларнинг беғаразлигига шубҳа туғдирадиган бошқа ҳолатлар мавжуд бўлса, ижро ҳаракатларида иштирок этишлари мумкин эмас ва уларнинг иштироки рад қилиниши лозим.

Рад қилиш учун ҳолатлар мавжуд бўлса, рад қилиш талаблари татбиқ этиладиган шахслар ўзини ўзи рад қилиши лозим. Худди шу асослар бўйича ундирувчи, қарздор ёки уларнинг вакиллари мазкур шахс иштирокини рад қилишлари мумкин. Рад қилиш асосланган бўлиши, ёзма равишда баён этилиши ва ижро ҳаракатларини амалга ошириш бошлангунига қадар маълум қилиниши керак, рад қилиш учун асослар мавжудлиги ижро ҳаракатларини амалга ошириш бошланганидан кейин маълум бўлиб қолган ҳоллар бундан мустасно.

Таржимон ва мутахассис иштирокини рад қилиш тўғрисидаги масалани суд ижрочиси ҳал қилади. Суд ижрочиси таржимон ва мутахассис иштирокини рад қилиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш натижаларига асосланган ҳолда қарор чиқаради. Мазкур қарор катта суд ижрочиси томонидан тасдиқланади.

Суд ижрочиси иштирокини рад қилиш тўғрисидаги масала тегишли катта суд ижрочиси томонидан ҳал қилинади.

Суд ижрочиси иштирокини рад қилиш тўғрисидаги ариза қаноатлантирилган тақдирда, у ижро этаётган ижро ҳужжати катта суд ижрочиси томонидан бошқа суд ижрочисига ўтказилади.

Суд ижрочиси иштирокини рад қилиш илтимосининг қабул қилинмаганлиги устидан тегишли судга ўн кунлик муддат ичида шикоят қилиниши мумкин.

IV. Мажбурий ижро этиш асоси ва чоралари

43-модда. Мажбурий ижро этиш чораларини қўллаш асослари

Қуйидагилар мажбурий ижро этиш чораларини қўллашга асос бўлади:

тўғри расмийлаштирилган ижро ҳужжатининг қонунда белгиланган тартибда топширилиши;

ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисида суд ижрочиси томонидан қарор қабул қилиниши;

ихтиёрий равишда ижро этиш учун суд ижрочиси томонидан белгиланган муддатнинг ўтиши.

44-модда. Мажбурий ижро этиш чоралари

Қуйидагилар мажбурий ижро этиш чоралари ҳисобланади:

1) мол-мулкни хатлаш ва уни реализация қилиш йўли билан ундирувни қарздорнинг мол-мулкига қаратиш;

2) ундирувни қарздорнинг бошқа шахсларда турган мол-мулкига ва пул маблағларига қаратиш;

3) ундирувни қарздорнинг иш ҳақи, стипендияси, пенсияси ва бошқа турдаги даромадларига қаратиш;

4) ижро ҳужжатида кўрсатилган муайян ашёларни қарздордан олиб қўйиш ва ундирувчига топшириш;

5) ушбу Қонунга ва ижро ҳужжатининг ижро этилишини таъминловчи бошқа қонунларга мувофиқ кўриладиган ўзга чоралар.

V. Ундирувни қарздорнинг мол-мулкига қаратиш

45-модда. Ундирувни қарздорнинг пул маблағлари ва бошқа мол-мулкига қаратиш тартиби

Ундирувни қарздорнинг мол-мулкига қаратиш қарздорнинг мол-мулкини хатлаш (рўйхатга олиш), олиб қўйиш ва мажбурий сотишдан иборатдир.

Ижро ҳужжатлари бўйича фуқаролардан ва юридик шахслардан ундирув биринчи навбатда қарздорнинг сўм ва чет эл валютасидаги пул маблағларига ҳамда бошқа бойликларига, шу жумладан банклар ва бошқа кредит муассасаларидаги маблағларига қаратилади.

Қарздорнинг маълум бўлиб қолган нақд пул маблағлари олиб қўйилади.

Қарздорнинг банклардаги ёхуд бошқа кредит муассасаларидаги ҳисобварақларида ва омонатларида турган ёки сақлашга қўйилган пул маблағлари ва бошқа бойликлари тўғрисида маълумот мавжуд бўлса, улар хатланади. Агар маълумот мавжуд бўлмаса, суд ижрочиси бундай маълумотларни бериш тўғрисида солиқ органларига сўровнома юборади. Солиқ органлари уч кунлик муддат ичида суд ижрочисига зарур маълумотни тақдим этиши шарт. Қарздорнинг маълум бўлиб қолган нақд ёки банклардаги ёки сўмдаги маблағлари етарли бўлмаса, ундирув қарздорда мавжуд бўлган нақд ёки унинг банклардаги ёки бошқа кредит муассасаларидаги ҳисобварақларида, омонатларида бўлган ёки сақланаётган чет эл валютасига қаратилади.

Қарздорнинг ундирувчи талабларини қаноатлантириш учун етарли пул маблағлари бўлмаса, ундирув қарздорга тегишли бўлган бошқа мол-мулкка қаратилади, қонунга мувофиқ ундирув қаратилиши мумкин бўлмаган мол-мулк бундан мустасно.

Қарздор ундирув биринчи навбатда қаратилиши лозим бўлган мол-мулк турлари ёки ашёларни ўзи танлаб кўрсатишга ҳақли. Қарздор мол-мулкининг у ёки бу турига ундирув қаратиш тартиб-навбатини суд ижрочиси узил-кесил белгилайди.

Қарздорнинг мол-мулкига, шу жумладан нақд пул маблағлари ва банклардаги ёхуд бошқа кредит муассасаларидаги ҳисобварақларидаги ҳамда омонатларидаги ёки сақлашга қўйилган пул маблағларига ва бошқа бойликларига ундирув ижро харажатларини ҳисобга олган ҳолда ижро ҳужжатининг ижроси учун зарур бўлган миқдорда ва ҳажмда қаратилади.

Қарздор бошқа шахслар билан умумий мулк ҳуқуқида тегишли мол-мулкга эга бўлган ҳолларда ундирув унинг қонун ҳужжатларига мувофиқ аниқланадиган улушига қаратилади.

46-модда. Сўмда ҳисобланадиган қарз ундирувини қарздорнинг чет эл валютасидаги пул маблағларига қаратиш тартиби

Суд ижрочиси қарздорнинг маълум бўлиб қолган ва олиб қўйилган чет эл валютасидаги маблағини сотиш учун олиб қўйилган куннинг эртасидан кечиктирмай Ўзбекистон Республикасининг ички валюта бозорида чет эл валютасини сотиш ҳуқуқидан фойдаланадиган банкка топширади.

Қарздорнинг хатланган чет эл валютасидаги пул маблағлари Ўзбекистон Республикаси ички валюта бозорида чет эл валютасини сотиш ҳуқуқидан фойдаланувчи банк ёки бошқа кредит муассасасидаги банк ҳисобварағида, омонатида турган ёки сақланаётган бўлса, суд ижрочиси ўз қарори билан банк зиммасига ушбу Қонун 45-моддасининг еттинчи қисмида назарда тутилган миқдорда ва ҳажмда чет эл валютасини сотиш мажбуриятини юклайди.

Агар банк Ўзбекистон Республикасининг ички валюта бозорида чет эл валютасини сотиш ҳуқуқидан фойдаланмаса, суд ижрочиси унинг зиммасига чет эл валютасини шундай ҳуқуқдан фойдаланувчи банкка ўтказиш мажбуриятини юклайди.

Банк суд ижрочисининг қарорини етти кун ичида ижро этади. Чет эл валютасини сотишдан олинган сўмдаги пул маблағлари ушбу Қонун 55-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган тартибда тақсимланади. Агар ундирувчи фуқаро ижро ҳужжати бўйича ундирилган суммани шахсан олишни истаса, бу сумма суд ижрочиларининг депозит ҳисобварағига ўтказилади.

Суд ижрочиси қарорларининг нусхалари, ушбу моддада назарда тутилган ҳолларда, тарафларга юборилади.

47-модда. Ундирувни қарздорнинг бошқа шахсларда турган мол-мулкига қаратиш

Ундирувни қарздорнинг бошқа шахсларда турган мол-мулкига қаратиш ушбу мол-мулкнинг қарздорга тегишлилигини тасдиқловчи ҳужжатли маълумотлар мавжуд бўлган тақдирда умумий тартибда амалга оширилади.

48-модда. Ундирувни гаровга қўйилган мол-мулкка қаратиш

Қарздорнинг гаров билан таъминланмаган мол-мулки унга нисбатан қўйилган барча талабларни тўла қаноатлантириш учун етарли бўлмаса, ундирув унинг гаровга қўйилган мол-мулкига қаратилади. Бунда қарздор мулкини гаровга олган шахснинг белгиланган ҳуқуқларига, шунингдек ушбу Қонуннинг VI бобида назарда тутилган қоидаларга риоя этилади.

Қарздорнинг гаровга қўйилган мол-мулкини ўзида қолдирган гаровга олувчи ўзининг талабига нисбатан имтиёзга эга бўлган кредиторларнинг талабларини гаровга қўйилган мол-мулкнинг қийматидан ошмаган миқдорда қаноатлантириши шарт.

49-модда. Ундирув қаратилиши мумкин бўлмаган мол-мулк

Ижро ҳужжатларини ижро этишда фуқароларга нисбатан ижро ҳужжатлари бўйича ундирув қаратилиши ман этилган мол-мулкка нисбатан ундирув қаратилиши мумкин эмас. Фуқароларнинг ундирув қаратилиши мумкин бўлмаган мол-мулки турларининг рўйхати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

50-модда. Қарздорнинг мол-мулкини хатлаш

Қарздорнинг мол-мулки ижро иши юритишни қўзғатиш тўғрисидаги қарор қарздорга топширилган кундан эътиборан бир ой муддатдан кечиктирмай, зарур ҳолларда эса — уни топшириш билан бир вақтда хатланади.

Қарздорнинг мол-мулкини хатлаш мол-мулкни рўйхатга олишдан, уни тасарруф қилиш ман этилганлигини эълон қилишдан, зарур ҳолларда эса, мол-мулкдан фойдаланиш ҳуқуқини чеклашдан, уни олиб қўйиш ёки сақлашга топширишдан иборатдир. Чеклашнинг турлари, ҳажми ва муддатларини ҳар бир муайян ҳолда мол-мулкнинг хусусиятини, унинг мулкдори ёки эгаси учун аҳамиятини ҳисобга олиб, суд ижрочиси белгилайди.

Қарздорнинг хатланган мол-мулкини тасарруф қилиш юзасидан суд ижрочисининг тақиқини бузиш ёки ундан фойдаланиш ҳуқуқининг чекланганлигига риоя қилмаслик қонун ҳужжатларида назарда тутилган жавобгарликка сабаб бўлади.

Хатлаш қуйидаги ҳолларда қўлланилади:

кейинчалик ундирувчига олиб бериладиган ёки реализация қилинадиган қарздорнинг мол-мулки сақланишини таъминлаш мақсадида;

қарздорнинг мол-мулкини мусодара қилиш тўғрисидаги суд ҳужжатининг ижроси пайтида;

жавобгарга тегишли бўлиб, унинг ўзида ёки бошқа шахсларда турган мол-мулкни хатлаш тўғрисидаги суд ажримини ижро этиш пайтида.

Хатланган мол-мулкни олиб қўйиб, реализация қилиш учун топшириш суд ижрочиси томонидан белгиланган муддатда, бироқ хатлангандан кейин камида беш кундан сўнг амалга оширилади.

Суд ижрочиси, муайян ижро ишини юритиш ҳолатларидан келиб чиқиб, мол-мулкни хатлаш билан бир вақтда ушбу мол-мулкни ёки унинг айрим ашёларини олиб қўйишга ҳақли.

Олиб қўйилган тез бузиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа ашёлар жадал равишда сотиш учун топширилади.

Қарздорнинг мол-мулкини рўйхатга олиш пайтида аниқланиб, хатланган сўмлар ва чет эл валютасидаги пул маблағлари, қимматли қоғозлар, қимматбаҳо тошлар, олтин, кумуш, платина ва платина гуруҳидаги металлардан, қимматбаҳо тошлардан, марвариддан ясалган заргарлик буюмлари ва бошқа буюмлар, шунингдек ана шундай буюмларнинг парчалари ва алоҳида қисмлари (бўлаклари) олиб қўйилиши шарт.

Хатланган ва олиб қўйилган мол-мулкни сақлаш тартиби ҳамда шартлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

51-модда. Қарздорнинг мол-мулкини баҳолаш

Рўйхатга олинган мол-мулкни баҳолаш суд ижрочиси томонидан рўйхатга олиниши лозим бўлган мол-мулк турларига бўлган талаб ва таклифнинг бозор конъюнктураси ҳолати тўғрисидаги мавжуд маълумотлар асосида, ижро этиш кунида амалда бўлган нархларда амалга оширилади.

Зарур бўлган ҳолларда, суд ижрочиси, мол-мулк қийматини аниқлаш учун мутахассисни жалб этади.

Рўйхатга олинадиган қимматли қоғозлар, валюта бойликлари, қимматбаҳо металлар ва қимматбаҳо тошлардан ясалган заргарлик буюмлари ва бошқа маиший турмуш буюмлари, антикварлар, тасвирий санъат ва ҳайкалтарошлик асарларининг асли албатта мутахассислар иштирокида баҳоланади, сўнгра (уч сутка ичида) банкка жавобгарликни юклаган ҳолда сақлашга топширилади, муайян турдаги бойликлар музейга ёки уларнинг сақланиш шароитларини таъминловчи бошқа махсус муассасага топширилиши лозимлиги тўғрисида қонун ҳужжатларида белгиланган ҳоллар бундан мустасно.

52-модда. Мол-мулкни сақлаш

Қарздорнинг мол-мулки сақлаш учун қарздорга ёки суд ижрочиси тайинлаган бошқа шахслар (матнда — сақловчи)га мол-мулкни хатлаш далолатномасига имзо қўйдирган ҳолда топширилади. Агар мол-мулкнинг хоссаларига кўра фойдаланиш унинг йўқ бўлиб кетишига ёки қиммати пасайишига олиб келмаса, сақловчи ундан фойдаланиши мумкин.

Агар сақловчи қарздор ёки унинг оила аъзолари (қарздор юридик шахс бўлса, унинг ходими) бўлмаса, сақлаганлиги учун тегишли ҳақ олади. Сақловчининг мол-мулкни сақлаш учун қилган зарур харажатлари ҳам мазкур мол-мулкдан фойдаланиш орқали амалда олган фойдаси чегириб ташланган ҳолда қопланади.

Хатланган ва олиб қўйилган мол-мулкни сақлаш тартиби ҳамда шартлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

53-модда. Хатланган мол-мулкни реализация қилиш

Қарздорнинг хатланган мол-мулкини реализация қилиш, агар қонун ҳужжатларида бошқача ҳол назарда тутилмаган бўлса, хатлаш асослари ва мол-мулк турларидан қатъи назар, хатланган кундан бошлаб икки ой ичида уни сотиш йўли билан амалга оширилади, қонунга мувофиқ муомаладан чиқарилган мол-мулк бундан мустасно.

Кўчмас мулкни истисно этганда, қарздорнинг мол-мулки шартнома-воситачилик асосида ёхуд ким ошди савдоси шартларига мувофиқ реализация қилинади.

Қарздорнинг кўчмас мол-мулки кўчмас мулк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган ихтисослаштирилган ташкилотлар томонидан кимошди савдоси ўтказиш йўли билан қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда сотилади.

Агар мол-мулк икки ой ичида реализация қилинмаса, ундирувчига мол-мулкни баҳоланган суммада ўзига олиб қолиш ҳуқуқи берилади. Ундирувчи мол-мулкни олишдан воз кечган тақдирда, у қарздорга қайтарилади, ижро ишини юритиш эса тўхтатилади.

Қарздор қарзини ва суд ижрочиси мол-мулкни олиб қўйиш, баҳолаш ва реализация қилиш билан боғлиқ ҳолда қилган чиқимларини тўла узганлигини тасдиқловчи ҳужжатларни ундирувни амалга оширувчи суд ижрочисига тақдим этса, олиб қўйилган ва реализация қилинмаган мол-мулк қарздорга қайтарилади. Бундай ҳолларда дебиторлар олдига қўйилган ижро этилмаган инкассо топшириқномалари ҳам қайтариб олинади.

54-модда. Ижро ҳужжатида кўрсатилган ашёларни ундирувчига топшириш

Ижро ҳужжатида кўрсатилган ашёларни ундирувчига топширишга қарор қилинса, суд ижрочиси бу ашёларни қарздордан олиб қўяди ва топшириш далолатномаси тузиб, уларни ундирувчига топширади. Ундирувчи кўрсатиб ўтилган ашёлардан воз кечган тақдирда, улар қарздорга қайтарилади, ижро ишини юритиш эса тўхтатилади.

(Давоми 4-бетда).

(Давоми. Боши 2,3-бетларда).

Лойиҳа

Ўзбекистон Республикасининг
ҚОНУНИ

Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида

VI. Ундирувчи қарздор бўлган юридик шахснинг мол-мулкига қаратишнинг ўзига хос хусусиятлари. Қарздор бўлган юридик шахснинг мол-мулкини хатлаш ва реализация қилиш

55-модда. Ундирувни қарздор бўлган юридик шахснинг пул маблағларига қаратиш

Қарздор бўлган юридик шахс кассасининг сейфларида ва бу кассанинг алоҳида ажратилган хонасида ёки қарздор бўлган юридик шахснинг бошқа биноларида сўмдаги ва чет эл валютасидаги нақд пул маблағлари сақланаётганлиги ҳамда турганлиги аниқланиши биланоқ, ижро бўйича қарз ва харажатларни узиш учун зарур бўлган миқдордаги сумма дарҳол олиб қўйилиши лозим.

Олиб қўйилган сўмдаги пул маблағлари шу куннинг ўзида қарзга тенг миқдорда ундирувчининг ҳисобварағига ўтказиш учун банкка топширилади. Ижро бўйича харажатларни қоплаш учун мўлжалланган ижро йиғими суммаси суд ижрочиларининг депозит ҳисобварағига ўтказилиб, сўнгра ана шу сумма ҳисобидан ижро харажатлари қопланади.

Суд ижрочиси қарздор юридик шахснинг банклардаги ва бошқа кредит муассасаларидаги ҳисобварақларида ва омонатларида турган ёки сақланаётган пул маблағларини хатлаш юзасидан чоралар кўради.

56-модда. Ундирувни қарздор бўлган юридик шахснинг бошқа мол-мулкига қаратиш

Қарздор бўлган юридик шахснинг қарзларни узиш учун етарли пул маблағи бўлмаса, ундирув қаерда ва кимнинг фойдаланишида бўлишидан қатъи назар, унга мулк ҳуқуқида, хўжалик юритиш ҳуқуқида ёки оператив бошқариш ҳуқуқида тегишли бўлган бошқа мол-мулкка (муомаладан чиқарилган ёхуд муомалада бўлиши чекланган мол-мулклар бундан мустасно) қаратилади. Бу мол-мулк ушбу Қонунда назарда тутилган тартибда хатлаб қўйилади ёки унга нисбатан бошқа ижро ҳаракатлари амалга оширилади.

57-модда. Қарздор бўлган юридик шахснинг мол-мулкини хатлаш ва реализация қилишнинг навбати

Қарздор бўлган юридик шахснинг мол-мулкини хатлаш ва реализация қилиш қуйидагича навбатда амалга оширилади:

биринчи навбатда — ишлаб чиқаришда бевосита қатнашмайдиган мол-мулкка (қимматли қоғозлар, қарздорнинг депозитдаги ва бошқа ҳисобварақларидаги пул маблағлари, валюта бойликлари, енгил автотранспорт, офис дизайни ашёлари ва бошқалар) нисбатан;

иккинчи навбатда — тайёр маҳсулот (товарлар), шунингдек ишлаб чиқаришда бевосита қатнашмайдиган ва бевосита қатнашишга мўлжалланмаган бошқа моддий бойликларга нисбатан;

учинчи навбатда — кўчмас мулк объектлари, шунингдек хом ашё ва материаллар, дастгоҳлар, асбоб-ускуналар, ишлаб чиқаришда бевосита қатнашишга мўлжалланган асосий воситаларга нисбатан.

58-модда. Ундирув қарздор бўлган юридик шахснинг мол-мулкига қаратилганда ижрони таъминлаш чоралари

Учинчи навбатда реализация қилинадиган давлатга қарашли мол-мулк хатлаб қўйилганда суд ижрочиси хатлаш амалга оширилгандан кейин уч кунлик муддат ичида хатланган мол-мулкнинг таркиби ва қиймати тўғрисидаги, шунингдек ундирувчининг талаблари суммаси тўғрисидаги маълумотларни илова қилган ҳолда қарздорнинг мол-мулки хатланганлиги ҳақидаги хабарномани Ўзбекистон Республикаси Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг тегишли ҳудудий бўлинмасига юборади.

Мазкур хабарноманинг нусхаси қарздор юридик шахс томонидан бюджетга ва давлатнинг бюджетдан ташқари жамғармаларига тўловлар амалга оширилишини назорат қилувчи солиқ органига юборилади.

Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ҳузуридаги Корхоналарнинг иқтисодий ночорлиги тўғрисидаги ишлар қўмитаси таклифига кўра, суд ижрочиси ундирувнинг қарздор юридик шахс мол-мулкига қаратилганлиги ҳақидаги хабарни матбуотда эълон қилади.

Суд ижрочиси Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ҳузуридаги Корхоналарнинг иқтисодий ночорлиги тўғрисидаги ишлар қўмитасидан у қарздорнинг банкротлиги тўғрисидаги иш бўйича хўжалик судида иш юритишни қўзғатиш юзасидан ҳаракатларни амалга оширганлиги ҳақида хабарнома олган тақдирда, қарздорнинг банкротлиги тўғрисидаги иш бўйича хўжалик судида иш юритиш қўзғатилгунга қадар ижрони кечиктириш ҳақида процессуал қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда ариза билан мурожаат этади.

Қарздор бўлган юридик шахснинг банкротлиги тўғрисидаги иш бўйича хўжалик судида иш юритиш қўзғатилган тақдирда, ижро ишини юритиш ва ундирув қаратилган мол-мулкни сотиш масала моҳиятан хўжалик суди томонидан кўриб чиқилгунга қадар тўхтатиб турилади.

59-модда. Қарздор бўлган юридик шахс қайта ташкил этилганда ва тугатилганда ундирувни қаратиш тартиби

Қарздор бўлган юридик шахс қайта ташкил этилган (қўшиб юборилган, бирлаштирилган, бўлинган, ажратилган, қайта тузилган) тақдирда, ижро ҳужжатлари бўйича ундирув қонун ҳужжатларига мувофиқ қарздор бўлган юридик шахснинг мажбуриятлари юзасидан зиммасига жавобгарлик юклатилган юридик шахснинг пул маблағлари ва бошқа мол-мулкига қаратилади.

Тугатиш комиссияси тузилган ҳолда қарздор бўлган юридик шахс тугатилгани тақдирда, суд ижрочисининг ижросида турган ижро ҳужжатлари ижро учун тугатиш комиссиясига топширилади.

Суд ижрочиси ижро ҳужжатининг тугатиш комиссиясига юборилганлиги тўғрисида ундирувчига маълум қилади.

60-модда. Кимошди савдосини ўтказишга тайёргарлик кўриш

Қарздор кўчмас мулкининг кимошди савдоси кўчмас мулк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган ихтисослаштирилган ташкилотлар томонидан ташкил этилади ва ўтказилади.

Суд ижрочисининг кимошди савдосига қўйиладиган мол-мулкнинг энг кам бошланғич (бошланма) нархи кўрсатилган буюртманомаси ёки тегишли кўчмас мулк биржаси ёки бошқа ихтисослаштирилган ташкилот билан шартномаси кимошди савдосини ўтказиш учун асос ҳисобланади.

Буюртманома ёки шартномага қуйидагилар илова қилинади:

ижро ҳужжатининг нусхаси;

суд ижрочиси тузган қарздор мол-мулкини хатлаш далолатномасининг нусхаси;

кўчмас мулк объектини тавсифловчи ҳужжатлар;

мол-мулкдан фойдаланиш ҳуқуқи ёки мулкка эгалик қилиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларнинг нусхалари.

Узоқ муддатли ижара ҳуқуқини сотишда суд ижрочиси ушбу модданинг учинчи қисмида кўрсатилган ҳужжатларга қўшимча равишда қуйидагиларни илова қилади:

ижара шартномасининг нусхаси;

ижара шартномасини рўйхатдан ўтказганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси;

ижарага берувчининг ундирувни узоқ муддатли ижара ҳуқуқига қаратишга розилигини тасдиқловчи ҳужжат ёхуд агар ижара ҳуқуқи ижарага олувчи томонидан кимошди савдоси натижасида олинган бўлса, узоқ муддатли ижара ҳуқуқини ижарага берувчининг розилигисиз бериш имконини берувчи ҳужжат.

Қурилиши тугалланмаган объектга бўлган ҳуқуқни сотишда суд ижрочиси ушбу модданинг учинчи қисмида кўрсатилган ҳужжатларга қўшимча равишда қуйидагиларни илова қилади:

ер участкаси ажратиб бериш тўғрисидаги қарор нусхаси;

давлат ҳокимияти органининг қурилиш учун рухсатномаси нусхаси;

буюртмачининг устав ҳужжатлари нусхаси.

VII. Ундирувни қарздорнинг иш ҳақи ва даромадларига қаратиш

61-модда. Ундирувни иш ҳақига ва бошқа турдаги даромадларга қаратиш

Ундириладиган суммани тўлиқ узиш учун қарздорнинг мол-мулки мавжуд бўлмаса ёки етарли бўлмаса, даврли тўловларни ундириш, энг кам ойлик иш ҳақининг икки бараваридан ошмаган миқдордаги суммани ундириш тўғрисидаги қарорларни ижро этишда ундирув қарздорнинг иш ҳақига ва бошқа турдаги даромадларига қаратилади.

62-модда. Қарздорнинг иш ҳақи ва бошқа турдаги даромадларидан ушлаб қолинадиган суммалар миқдорини ҳисоблаб чиқариш

Қарздорнинг иш ҳақи ва бошқа турдаги даромадларидан ушлаб қолинадиган суммалар миқдори солиқлар ушлаб қолингандан кейин қолган суммадан ҳисоблаб чиқарилади.

63-модда. Қарздорнинг иш ҳақи ва бошқа турдаги даромадларидан ушлаб қолинадиган суммалар миқдори

Ижро ҳужжатлари бўйича қарз тўлиқ узилгунга қадар қарздорга тўланадиган иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларнинг кўпи билан эллик фоизи ушлаб қолиниши мумкин.

Бир нечта ижро ҳужжати бўйича ундирув иш ҳақига ва унга тенглаштирилган тўловларга қаратилганда, ходимда иш ҳақининг эллик фоизи сақланиб қолдирилиши лозим.

64-модда. Ундирувни жазони ўтаётган қарздорнинг иш ҳақига қаратиш

Ахлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилинган шахсдан ижро ҳужжатлари бўйича ундирув суд ҳукми ёки қарорига кўра амалга оширилган ушлаб қолишни ҳисобга олмаган ҳолда иш ҳақининг тўлиқ суммаси ҳисобидан амалга оширилиши лозим.

Жазони ижро этиш колонияларида, тарбия колонияларида ва турмаларда ўтаётган шахслардан, шунингдек мажбурий даволаш жойларида бўлган шахслардан ундирув бутун иш ҳақидан, мазкур муассасаларда уларнинг таъминоти бўйича харажатларни қисман қоплаш учун ажратиладиган қисмини қўшган ҳолда амалга оширилади.

65-модда. Ундирувни ижтимоий суғурта нафақасига қаратиш

Алиментлар ундириш тўғрисидаги, майиб бўлганлик ёки соғлиққа бошқача тарзда шикаст етканлик, шунингдек боқувчисининг вафот этганлиги билан боғлиқ ҳолда кўрилган зарарни тўлаш тўғрисидаги ишлар бўйича ундирув фақат суднинг ҳал қилув қарорига биноан вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотганда тўланадиган ижтимоий суғурта нафақаларига ва ишсизлик бўйича нафақаларга қаратилиши мумкин.

66-модда. Ундирув қаратилиши мумкин бўлмаган суммалар

Ундирув қуйидаги пул суммаларига қаратилиши мумкин эмас:

майиб бўлганлик ёки соғлиққа бошқача тарзда шикаст етказганлик, шунингдек боқувчисининг вафот эганлиги сабабли кўрилган зарарни тўлаш суммаларига;

хизмат мажбуриятларини бажариш чоғида майиб бўлган (яраланган, шикастланган, контузияга учраган) шахсларга ва мазкур шахслар ҳалок бўлган (вафот этган) тақдирда уларнинг оила аъзоларига тўланадиган суммаларга;

бола туғилганлиги муносабати билан; кўп болали оналарга; ёлғиз оналарга; пенсионерларга ва I гуруҳ ногиронларга қараб туриш бўйича; жабрланганларга қўшимча озиқ-овқат ва бошқа даволаниш учун; алимент мажбуриятлари бўйича тўланадиган суммаларга;

меҳнат шароити зарарли ёки оғир вазиятлардаги ишлар учун, шунингдек АЭСдаги ҳалокат ёки авариялар оқибатида радиация таъсирига учраган фуқароларга ва қонун ҳужжатларида белгиланган бошқа ҳолларда тўланадиган суммаларга;

ҳомиладорлик ва туғиш бўйича тўланадиган суммаларга;

қисман ҳақ тўланадиган таътил даврида болани парваришлаш учун тўланадиган суммаларга;

бола туғилиши, қариндошлар вафот этиши, никоҳ тузиш муносабати билан корхона, муассаса ёки ташкилот томонидан тўланадиган суммаларга;

меҳнат муносабатлари тўхтатилганда ишдан бўшатиш нафақаси тариқасида тўланадиган суммаларга.

67-модда. Алиментлар ва алимент мажбуриятлари бўйича қарзларни ундириш тартиби

Алиментлар ва алимент мажбуриятлари бўйича қарзларни ундириш тартиби Ўзбекистон Республикасининг Оила кодекси билан белгиланади.

VIII. Мулкий характерга эга бўлмаган низолар бўйича ижро ҳужжатларининг ижроси

68-модда. Қарздорга муайян ҳаракатларни амалга ошириш ёки уларни амалга оширишдан ўзини тийиш мажбуриятини юкловчи ижро ҳужжатлари ижросининг умумий шартлари

Суд ижрочиси қарздорга муайян ҳаракатларни амалга ошириш ёки уларни амалга оширишдан ўзини тийиш мажбуриятини юкловчи ижро ҳужжати бўйича ижро иши юритишни қўзғатгандан кейин уларни ихтиёрий ижро этиш учун унга беш кунлик муддат белгилайди.

Ижро этиш мумкин бўлмаган тақдирда, суд ижрочиси ижро ҳужжатини судга ёки уни берган бошқа органга қайтариш тўғрисида қарор чиқаради.

69-модда. Ишга тиклаш тўғрисидаги ижро ҳужжатининг ижроси

Қонунга хилоф равишда ишдан бўшатилган ёки бошқа ишга ўтказилган ходимни ишга тиклаш тўғрисидаги ижро ҳужжати дарҳол ижро этилади.

Ишга тиклаш тўғрисидаги ижро ҳужжатининг ижроси иш берувчи меҳнат шартномасини бекор қилиш ёки бошқа ишга ўтказиш ҳақидаги ўзининг қонунга хилоф фармойишини бекор қилиш тўғрисида буйруқ чиқариб, меҳнат шартномаси қонунга хилоф равишда бекор қилинган ёки қонунга хилоф равишда бошқа ишга ўтказилган ходим аввалги меҳнат мажбуриятларини бажаришга амалда қўйилган вақтдан бошлаб тугалланган ҳисобланади.

70-модда. Қарздорни кўчириш тўғрисидаги ижро ҳужжатини ижро этиш

Қарздорни кўчириш тўғрисидаги ижро ҳужжати суд ижрочиси белгилаган муддатда ижро этилмаган тақдирда кўчириш суд ижрочиси томонидан мажбурий тартибда амалга оширилади.

Суд ижрочиси мажбурий кўчириш куни ва вақти тўғрисида қарздорга расман маълум қилади. Кўчириш куни тўғрисида хабардор қилинган қарздорнинг ҳозир бўлмаслиги ижро ҳужжатининг ижроси учун тўсқинлик қилмайди.

Кўчириш ижро ҳужжатида кўрсатилган хонани кўчирилувчидан, унинг мол-мулкидан, уй ҳайвонларидан бўшатишдан ва кўчирилувчининг бўшатилган хонадан фойдаланишини ман қилишдан иборат бўлади.

Кўчириш холислар иштирокида, зарур ҳолларда — ички ишлар органлари ходимларининг кўмагида, суд ижрочиси томонидан мол-мулкни албатта хатланган ҳолда амалга оширилади.

Суд ижрочиси заруриятга қараб, қилинадиган харажатларни қарздорнинг зиммасига юклатилган ҳолда унинг мол-мулки сақланишини таъминлайди. Мол-мулк кўпи билан уч йил сақлаб турилади, бу муддат ўтгач, мол-мулк эгасиз мол-мулкни сотиш учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда сотилади. Мол-мулкни сотишдан тушган маблағ бюджет даромадига ўтказилади.

Кўчириш тўғрисидаги ижро ҳужжатининг ижроси кўчириш тўғрисида далолатнома тузиш орқали суд ижрочиси томонидан расмийлаштирилади.

71-модда. Ундирувчини кўчириб киритиш тўғрисидаги ижро ҳужжатининг ижроси

Ундирувчини кўчириб киритиш тўғрисидаги ижро ҳужжати ихтиёрий ижро этиш учун суд ижрочиси белгилаган муддатда ижро этилмаган тақдирда, кўчириб киритиш суд ижрочиси томонидан амалга оширилади.

Кўчириб киритиш суд ижрочиси томонидан ундирувчининг ижро ҳужжатида кўрсатилган хонага монеликсиз киришини ва унда яшашини таъминлашдан иборат бўлади. Бунда қарздорга мажбурий кўчириб киритиш амалга оширилаётгани ва у ундирувчининг яшашига монелик қилмаслиги шарт эканлиги тушунтирилади.

Ундирувчини кўчириб киритиш тўғрисидаги ижро ҳужжатининг ижро этилишига қарздор монелик қилган тақдирда, ижро ҳаракатлари холислар иштирокида, зарур ҳолларда эса - ички ишлар органлари ходимларининг кўмагида амалга оширилади. Ундирувчининг яшашига монелик қилиш кейинчалик ҳам давом этса, мазкур ҳаракатлар яна амалга оширилади ва ушбу Қонуннинг 83-моддасида назарда тутилган жарима чоралари ҳамда бошқа чоралар қўлланилади.

Ундирувчини кўчириб киритиш тўғрисидаги ижро ҳужжатининг ижроси суд ижрочиси томонидан кўчириб киритиш тўғрисида далолатнома тузиш орқали расмийлаштирилади.

Агар ундирувчининг тегишли хонадан доим монеликсиз фойдаланиш имконияти таъминланган бўлса, ижро ҳужжати ижро этилган ҳисобланади.

Агар ундирувчини кўчириб киритиш тўғрисида далолатнома тузилганидан кейин қарздор ундирувчининг яшашига яна монелик қилса, ижро ҳужжати бўйича ижро ишини юритиш янгидан тикланиши мумкин.

Ундирувчининг яшашига ижро ҳужжати бўйича қарздор бўлмаган шахс монелик қилса, ижро ишини юритиш қайта тикланмайди. Бундай ҳолда кўчириб киритиш тўғрисидаги масала суд тартибида ҳал қилинади.

IX. Ижро ишини юритишдаги харажатлар

72-модда. Ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатлари

Суд ижрочиларининг депозит ҳисобварағида бўлиб, ижро ҳаракатларини ташкил этиш ва амалга оширишга сарфланган маблағлар, шунингдек ижро ишини юритишда иштирок этувчи тарафлар ва бошқа шахсларнинг маблағлари ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатлари ҳисобланади. Ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатларига қуйидагилар киради:

қарздорнинг мол-мулкини ташиш, сақлаш ва реализацияга сарфланган маблағлар;

ижро ҳаракатларини амалга оширишга белгиланган тартибда жалб этилган таржимонлар, мутахассислар ва бошқа шахсларга ҳақ тўлашга сарфланган маблағлар;

ундирилган суммаларни ундирувчига почта орқали ўтказиш (жўнатиш) га сарфланган маблағлар;

қарздорни, унинг мол-мулкини қидириш ёки қарздордан суд бўйича олиб қўйилган болани қидиришга сарфланган маблағлар;

ушбу Қонуннинг 81-моддасига мувофиқ суд ижрочисига мукофот ҳақи тўлашга сарфланган маблағлар;

ижро ҳужжатининг ижроси жараёнида амалга ошириладиган бошқа зарур ижро ҳаракатларига сарфланган маблағлар.

Ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатлари ҳужжатлар билан тасдиқланган бўлиши лозим.

73-модда. Ундирувчининг харажатларни аванс билан таъминланиши

Ижро ҳаракатлари амалга оширилишини таъминлаш мақсадида ундирувчи суд ижрочиларининг депозит ҳисобварағига тегишли харажатларни ёхуд уларнинг бир қисмини амалга ошириш учун етарли миқдорда аванс бадалини ўтказишга ҳақли.

Ушбу Қонуннинг 27-моддаси иккинчи қисмида назарда тутилган ҳолларда ундирувчи қарздорни ёки унинг мол-мулкини қидириш бўйича тегишли харажатларни тўлиқ аванс билан таъминлашга ҳақли.

Ижро ҳаракатлари тўхтатилганда аванс бадали (ушбу Қонуннинг 74-моддасига мувофиқ харажатларнинг қарздор ҳисобидан амалга оширилган қисми) ундирувчига тўлиқ қайтарилади, қарздордан олиб қўйилган ашёларни ундирувчига топшириш бўйича ижро ҳужжатини ижро этишда ундирувчи уларни олишдан асоссиз бош тортганлиги ва ижро ҳужжати ундирувчига қайтарилганлиги ёки у ижро ҳужжатининг ижросига ўзининг ҳаракати ёки ҳаракатсизлиги билан тўсқинлик қилганлиги туфайли ижро ишини юритиш тўхтатилганлиги бундан мустасно. Бундай ҳолларда аванс бадалининг ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатларидан ортиқ қисми ундирувчига қайтарилади.

74-модда. Ижро ҳаракатларига кетган харажатларни қоплаш тартиби

Ижро ҳаракатларини амалга оширишга кетган харажатлар қарздордан ундирилиб, суд ижрочиларининг депозит ҳисобварағига ўтказилади.

Агар ундирувчи ўз ҳаракати ёки ҳаракатсизлиги билан ижро ҳужжатининг ижросига тўсқинлик қилиб, ижро ҳужжатини ижро этиш пайтида қарздордан олинган ашёларни қабул қилишдан асоссиз бош тортганлиги сабабли ижро ишини юритиш тўхтатилса, ижро ҳужжатининг ижроси ва уни ундирувчига қайтариш учун кетган харажатлар ундирувчидан ундирилади. Кўрсатиб ўтилган ҳолларда харажатларни ундириш суд қарорига асосан амалга оширилади.

Қарор нусхаси тарафларга уч кунлик муддатда юборилади.

Қарор юзасидан ўн кунлик муддат ичида судга шикоят берилиши ёки унга нисбатан протест билдирилиши мумкин.

Ушбу Қонуннинг 27-моддаси иккинчи қисмида назарда тутилган ҳолларда қарздорни ёки унинг мол-мулкини қидиришга кетган харажатларни қоплашни қарздор рад этган ёки ундан бўйинтовлаган тақдирда, уларни қоплаш тўғрисидаги масала ундирувчининг аризаси ёки суд ижрочисининг ташаббуси билан суд тартибида ҳал қилинади, бунда судга ариза берилганда давлат божи тўланмайди.

X. Ундирилган пул суммаларини тақсимлаш ва ундирувчининг талабларини қаноатлантиришнинг навбати

75-модда. Ундирилган пул суммасини тақсимлаш

Суд ижрочиси қарздордан ундирган, шу жумладан унинг мол-мулкини сотиш йўли билан олган пул суммасидан ижро ҳужжатининг ижроси жараёнида қарздорга солинган жарималар тўланади, ижро ҳаракатларини амалга ошириш харажатлари қопланади. Қолган пул суммасидан ундирувчининг талабларини қаноатлантириш учун фойдаланилади.

Ундирувчининг барча талаблари қаноатлантирилгандан кейин қолган пул суммаси қарздорга қайтарилади.

76-модда. Ундирувчиларнинг талабларини қаноатлантириш навбати

Қарздордан ундирилган пул суммаси ижро ҳужжатлари бўйича барча талабларни қаноатлантириш учун етарли бўлмаса, бу сумма ундирувчилар ўртасида ушбу Қонуннинг 77-моддасида белгиланган навбат бўйича тақсимланади.

Ҳар бир кейинги навбатдаги талаблар ўзидан олдинги навбатдаги талаблар тўла узилгандан кейин қаноатлантирилади.

Ундирилган сумма бир навбатдаги барча талабларни тўла қаноатлантириш учун етарли бўлмаса, улар ҳар бир ундирувчига тегишли суммага мутаносиб равишда қаноатлантирилади.

77-модда. Ундирувлар навбати

Биринчи навбатда: бюджетга ва бюджетдан ташқари фондларга тўловлар бўйича талаблар; ходимларнинг меҳнатга оид муносабатларидан келиб чиқадиган талаблари; алиментлар ундириш бўйича талаблар; муаллифлик шартномалари бўйича ҳақларни тўлаш бўйича талаблар; ҳаётга ёки соғлиққа етказилган зарарни қоплаш бўйича талаблар; адвокатлар томонидан кўрсатилган юридик ёрдам ҳақини тўлаш бўйича талаблар қаноатлантирилади.

Иккинчи навбатда: ижтимоий суғурта бўйича талаблар; жиноят ёки маъмурий ҳуқуқбузарлик туфайли фуқароларнинг ва юридик шахсларнинг мол-мулкига етказилган зарарни қоплаш бўйича талаблар қаноатлантирилади.

Учинчи навбатда мажбурий суғурта органларининг талаблари қаноатлантирилади.

Тўртинчи навбатда гаровга қўйилган мол-мулк қийматидан ундириш тўғрисидаги гаров билан таъминланган талаблар қаноатлантирилади.

Бешинчи навбатда фуқаролар ва юридик шахсларнинг гаров билан таъминланмаган талаблари қаноатлантирилади.

Олтинчи навбатда барча қолган талаблар қаноатлантирилади.

XI. Якунловчи қоидалар

78-модда. Чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар ва чет эл ташкилотларига тааллуқли суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш

Чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар ва чет эл ташкилотларига тааллуқли суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этишда, агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида бошқача қоида назарда тутилган бўлмаса, ушбу Қонун қоидалари татбиқ этилади.

79-модда. Чет давлатлар судлари ва арбитражлари ҳал қилув қарорларини ижро этиш

Чет давлатлар судлари ва арбитражларининг ҳал қилув қарорларини ижро этиш тартиби Ўзбекистон Республикасининг тегишли халқаро шартномалари ва ушбу Қонун билан белгиланади.

Ўзбекистон Республикаси суди томонидан чет давлат судининг ҳал қилув қарори асосида берилган ижро варақаси ҳал қилув қарори қонуний кучга кирган вақтдан эътиборан уч йил ичида мажбурий ижрога топширилиши мумкин.

80-модда. Суд ижрочисининг қарори

Агар суд ижрочисининг ижро ҳаракатларини амалга оширишда қабул қилган қарорлари тарафлар ва бошқа шахслар манфаатларига дахлдор бўлса, суд ижрочиси тегишли қарор чиқаради.

Қарорда қуйидагилар кўрсатилиши шарт:

қарор чиқарилган сана ва жой;

қарорни чиқарган шахснинг лавозими, фамилияси, исми ва отасининг исми;

қарор қайси ижро ишини юритиш юзасидан чиқарилганлиги;

қарор орқали ҳал қилинадиган масала;

қабул қилинаётган қарорнинг суд ижрочиси амал қилган қонунлар ва бошқа қонун ҳужжатларидан далил келтирилган ҳолдаги асослари;

кўрилаётган масала бўйича хулоса;

қарор устидан шикоят бериш ёхуд унга нисбатан протест келтириш тартиби ва муддати.

81-модда. Суд ижрочисига ҳақ тўлаш

Ижро ҳужжатининг ижро этилишини таъминлаган суд ижрочиси ўзи ундирган сумманинг ёки ижро ҳаракатлари жараёнида ўзи аниқланган мол-мулк қийматининг беш фоизи миқдорида, лекин энг кам ойлик иш ҳақининг ўн бараваридан кўп бўлмаган миқдорда қарздор ҳисобидан ҳақ олади.

82-модда. Ижро ҳужжатини банк ёки бошқа кредит муассасаси томонидан ижро этмаганлик учун жавобгарлик

Ижро ҳужжатини олган банк ва бошқа кредит муассасаси пул маблағларини ундириш тўғрисидаги суд ҳужжатини ижро этмаганлиги учун унга суд томонидан ундирилиши лозим бўлган сумманинг эллик фоизигача миқдорида жарима солинади.

Ижро варақасида кўрсатилган ҳаракатларни амалга ошириши лозим бўлган шахс бу ҳаракатларни бажармаганлиги учун унга суд томонидан энг кам ойлик иш ҳақининг икки юз бараваригача миқдорда жарима солинади.

83-модда. Ижро ҳужжатини, шунингдек суд ижрочисининг талабларини ижро этмаганлик учун жавобгарлик

Ижро ҳужжати уни ихтиёрий равишда ижро этиш учун белгиланган муддатда узрсиз сабабларга кўра ижро этилмаган тақдирда, қарздор зиммасига муайян ҳаракатларни амалга ошириш ёки бундай ҳаракатлардан ўзини тийиш мажбуриятини юкловчи ижро ҳужжати узрсиз сабабларга кўра суд ижрочиси белгилаган муддатда ижро этилмагани тақдирда, суд ижрочиси фуқароларга энг кам ойлик иш ҳақининг ўн бараваригача миқдорда, мансабдор шахсларга — энг кам ойлик иш ҳақининг ўн беш бараваригача миқдорда жарима солади.

Фуқаролар ва мансабдор шахслар суд ижрочисининг ижро ҳужжатининг ижроси бўйича қонуний талабларини бажармаганлик учун қонунда белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Қонун лойиҳасига доир таклиф ва мулоҳазаларни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси номига, қуйидаги манзилга юборишингизни сўраймиз:

700035, Тошкент шаҳри, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси.

Телефонлар: 139-85-74, 139-86-56.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), А. Жабборов, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Пак, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Хатлар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0820. 23276 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — Ю. Ҳамидов.
Навбатчи муҳаррир — М. Сафаров.
Навбатчи — Ф. Санаев.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 *Босишга топширилди: 21.00* 1 2 3 4 5 6